LATVIJAS UNIVERSITĀTE DATORIKAS FAKULTĀTE

DATU IZMAIŅU PĀRLŪKOŠANAS MODUĻA IZSTRĀDE NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA NODOKĻA ADMINISTRĒŠANAS SISTĒMAI NINO

KVALIFIKĀCIJAS DARBS

Autors: Lauma Svilpe

Studenta apliecības Nr.: ls16043 Darba vadītājs: M.inž. Viktors Salijs

ANOTĀCIJA

Darbā aprakstīta izstrādes gaita nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēmas NINO papildinājuma — datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa - risinājumam. Tas paredzēts NINO lietotājiem ērtākai un savām vajadzībām pielāgojamai datu izmaiņu vēstures pārlūkošanai.

Risinājums atvieglo gan Latvijas pašvaldību nodokļu inspektoru darbu, gan šo darbinieku kontroli ar datu izmaiņām saistītos jautājumos, kā arī samazina nepieciešamību griezties pēc palīdzības pie NINO klientu konsultantiem. Datu izmaiņu vēsturi iespējams attēlot uz ekrāna vai izklājlapu lietotnē Microsoft Excel, saņemot informāciju, kāds lietotājs, kad un kā izmainījis konkrēta NINO objekta datus.

Programmprodukta izstrāde veikta, ievērojot ūdenskrituma dzīves cikla metodoloģijas pamatprincipus. Programmkoda izstrāde balstās uz *Oracle Database* un *Microsoft Visual Basic* tehnoloģijām.

Atslēgvārdi: NINO, datu izmaiņu vēstures pārlūkošana, ūdenskrituma metodoloģija, Oracle PL/SQL, Microsoft Visual Basic.

ABSTRACT

DEVELOPMENT OF A DATA CHANGES BROWSING MODULE FOR REAL ESTATE TAX ADMINISTRATION SYSTEM NINO

The paper describes the development of a solution – data changes browsing module, which is intended for more convenient and customizable browsing for the history of data changes in the real estate tax administration system NINO for its users.

The solution facilitates tax inspector work in local governments of Latvia as well as employee control over data modifications, and reduces the need to turn to NINO client consultants for help. The history of data changes shows when and how data has been changed and which user has changed it. The history can be displayed in NINO or in Microsoft Excel spreadsheeet.

The solution has been developed using waterfall methodology. The development is based on *Oracle Database* and *Microsoft Visual Basic* technologies.

Keywords: NINO, browsing for data changes history, waterfall methodology, *Oracle PL/SQL*, *Microsoft Visual Basic*.

SATURS

IEVADS		6
VĀRDNĪC	CA	8
1. PROC	GRAMMATŪRAS PRASĪBU SPECIFIKĀCIJA	9
1.1. Ie	evads	9
1.1.1.	Nolūks	9
1.1.2.	Darbības sfēra	9
1.1.3.	Definīcijas	9
1.1.4.	Saistība ar citiem dokumentiem	9
1.2. V	ispārējs apraksts	9
1.2.1.	Produkta perspektīva	9
1.2.2.	Produkta funkcijas	10
1.2.3.	Lietotāja raksturiezīmes	10
1.2.4.	Vispārējie ierobežojumi	10
1.2.5.	Pieņēmumi un atkarības	11
1.3. F	unkcionālās prasības	11
1.3.1.	Ārējās saskarnes prasības	11
1.3.1.1.	Lietotāja saskarne	11
1.3.1.2.	Programmatūras saskarne	13
1.3.2.	Sistēmas paziņojumi	13
1.3.3.	Formas izsaukšanas modulis (FIM)	14
1.3.4.	Meklēšanas parametru modulis (MPM)	15
1.3.5.	Datu atlases modulis (DAM)	18
1.4. N	lefunkcionālās prasības	19
1.4. Iz	zmaiņas NINO vienumos	19
2. PROC	GRAMMATŪRAS PROJEKTĒJUMA APRAKSTS	20
2.1. Ie	evads	20
2.1.1.	Nolūks	20
2.1.2.	Darbības sfēra	20
2.1.3.	Definīcijas	20
2.2. S	aistība ar citiem dokumentiem	20
2.3. D	Pekompozīcijas apraksts	20
2.3.1.	Moduļu dekompozīcija	22
2.3.2.	Procesu dekompozīcija	22
2.3.2.1.	Datu izmaiņu pārlūkošanas process	22
2.3.2.2.	Konfigurāciju ģenerēšanas process	23
2.3.3.	Datu dekompozīcija	23

	2.3.3.1.	Tabulas konfigurācija	23
	2.3.3.2.	Meklēšanas parametri	23
	2.3.3.3.	Tabula DATA_CHANGES_BROWSER	24
	2.3.3.4.	Tabula DCB_USER_SETTINGS	24
	2.4. At	karības apraksts	25
	2.4.1.	Starpmoduļu atkarības.	25
	2.4.2.	Datu atkarības	26
	2.5. Sa	skarnes apraksts	28
	2.6. De	etalizētais projektējums	29
	2.6.1.	Datu detalizētais projektējums.	29
	2.6.1.1.	Tabula DATA_CHANGES_BROWSER	29
	2.6.1.2.	Tabula DCB_USER_SETTINGS	30
	2.6.1.3.	Tabulu konfigurācijas	31
	2.6.2.	Funkcionālais projektējums	34
	2.6.2.1.	Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_PCK	36
	2.6.2.2.	Pakotne DCB_USER_SETTINGS_PCK	39
	2.6.2.3.	Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_CONF_PCK	41
	2.6.2.4.	Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_CONST_PCK	44
	2.6.2.5.	Forma frmDataChangesBrowser	44
	2.6.2.6.	Izmaiņas NINO vienumos	49
	2.6.2.7.	Pastāvošo NINO risinājumu izmantošana	51
	2.7. Tr	asējamības tabula	52
3.	TESTĒ	ŠANAS DOKUMENTĀCIJA	53
	3.1. Ie	vads	53
	3.1.1.	Nolūks	53
	3.1.2.	Darbības sfēra	53
	3.1.3.	Definīcijas	53
	3.2. Sa	istība ar citiem dokumentiem	53
	3.3. Te	stēšanas plāns	53
	3.3.1.	Automatizēta vienībtestēšana	54
	3.4. Te	stēšanas žurnāls	57
	3.4.1.	PPS funkcionālā testēšana	57
	3.4.2.	Augsta līmeņa funkcionālā testēšana	63
	3.5. Te	stēšanas kļūdu apstrāde	
		stēšanas kopsavilkuma pārskats	
4.		KTA ORGANIZĀCIJA	
5.	KVAL	ITĀTES NODROŠINĀŠANA	70
6.	KONF	IGURĀCIJU PĀRVALDĪBA	72

6.1.	Dokumentācijas konfigurāciju pārvaldība	72
6.2.	Programmkoda konfigurācijas pārvaldība	72
7. DAI	RBIETILPĪBAS NOVĒRTĒJUMS	74
REZULT	ГĀТІ	77
SECINĀ	JUMI	78
IZMAN	TOTIE LITERATŪRAS AVOTI	79
PIELIKU	UMS	80
ATTĒL	U SARAKSTS	
1.1. att. (0.līmeņa DPD	10
1.2.att. D	Oatu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānforma	11
1.3. att. I	Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānforma ar sistēmas paziņojumu	12
	Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānforma ar grupēšanas tabulu un nolaižam saistītajiem sarakstiem	
2.1. att. I	Dekompozīcijas entītiju savstarpējā pakļautība	21
2.2. att. 1	1.līmeņa DPD	25
2.3. att. I	Loģiskais ER modelis	26
2.4. att. I	Konceptuālais ER modelis	27
2.5. att. I	Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānformas projektējums	28
	Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānformas ar grupēšanas tabulu un nolaižar saistītajiem sarakstiem projektējums	
2.7. att. 2	2.līmeņa DPD	35
	Procedūras get_data algoritma projektējuma blokshēma bu_trigger izmaiņu anas mehānisma gadījumā	38
2.9. att. I	Funkcijas generate projektējuma algoritma blokshēma	43
2.10. att.	Procedūras LoadForm projektējuma algoritma blokshēma	45
2.11. att.	Procedūras LoadDataChanges projektējuma algoritma blokshēma	50
3.1. att. A	Automatizētās vienībtestēšanas žurnāls automatizācijas platformā Jenkins	54
	Automatizētās vienībtestēšanas žurnāla grafisks attēlojums automatizācijas platfo	
3.3. att. A	Automatizētās vienībtestēšanas kopsavilkums automatizācijas platformā Jenkins	55
3.4. att. 1	Neizdevies vienībtests automatizācijas platformā Jenkins	56
6.1. att. I	Dokumenta versionēšana failu uzglabāšanas un apmaiņas vietnē OneDrive	72
6.2. att. I	Datu bāzes pakotnes saglabāšana versiju kontroles sistēmā Git	73
	Datu bāzes pakotnes saglabāšana versiju kontroles sistēmā Git, izmantojot Git rīku	73

IEVADS

Par sistēmu NINO

NINO ir uzņēmuma SIA "ZZ Dats" izstrādāta nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēma, kas tiek izmantota visās Latvijas pašvaldībās. Sistēmas galvenās funkcijas ir:

- Informācijas uzskaite un aktualizācija par nekustamā īpašuma nodokļa objektiem, fiziskajām un juridiskajām personām – nekustamā īpašuma nodokļa maksātājiem, kā arī citām ar nekustamo īpašumu saistītām personām;
- Nekustamā īpašuma nodokļa administrēšana nodokļa aprēķins, maksāšanas paziņojumu sagatavošana, maksājumu identificēšana un reģistrēšana, darbības ar nekustamā īpašuma nodokļa parādiem u.c. darbību nodrošināšana;
- Dokumentu uzskaite maksāšanas paziņojumi, atgādinājumi, brīdinājumi u.c. dokumenti.

Lietojumprogramma tiešsaistē vai ar citu programmu starpniecību izmanto šādu ārēju valsts reģistru datus:

- Valsts adrešu reģistrs;
- Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma;
- Iedzīvotāju reģistrs;
- Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata;
- Nodokļu informācijas sistēma;
- Uzņēmumu reģistra informācijas sistēma.

Kvalifikācijas darba mērķis

Kvalifikācijas darba mērķis ir izstrādāt risinājumu, kas atvieglotu NINO konsultantu darbu un nodrošinātu iespēju NINO lietotājiem pārlūkot sistēmā reģistrēto datu izmaiņu vēsturi, lai noskaidrotu kā, kad un kurš lietotājs ir mainījis datus. Lai sasniegtu mērķi, tiek izvirzīti sekojoši darba uzdevumi:

- 1. Izstrādāt programmatūras prasību specifikāciju;
- 2. Izstrādāt programmatūras projektējuma aprakstu;
- 3. Izstrādāt modula programmkodu;
- 4. Veikt vienībtestēšanu un funkcionālo testēšanu, aprakstot iegūtos rezultātus testēšanas dokumentācijā;
- 5. Aprakstīt projekta organizāciju, konfigurāciju pārvaldību, izmantotos kvalitātes nodrošināšanas principus;

6. Veikt programmatūras izstrādes darbietilpības novērtējumu.

Darba aktualitāte

Ne visām informācijas vienībām NINO ir nodrošināta datu izmaiņu vēstures pārlūkošana un pašreizējais risinājums ir izstrādāts sen, kā rezultātā tas vairs neatbilst prasībām. NINO lietotājiem — gan pašvaldību darbiniekiem, gan SIA "ZZ Dats" klientu konsultantiem un izstrādes komandai — datu izmaiņu pārlūkošanas modulis sniegtu iespēju ērtā un savām vajadzībām pielāgojamā veidā pārlūkot datu izmaiņu vēsturi.

Darba struktūra

Izstrādātais kvalifikācijas darbs sastāv no programmatūras prasību specifikācijas (turpmāk tekstā - PPS), programmatūras projektējuma apraksta (turpmāk tekstā - PPA), testēšanas dokumentācijas, pielikumiem un gatava programmprodukta.

VĀRDNĪCA

Vārds	Skaidrojums
Attēlošana	Parādīšana uz ekrāna.
DPD	Datu plūsmas diagramma.
Datu izmaiņu vēstures	Tabula datu izmaiņu pārlūkošanas formā, kurā tiek attēlota datu
tabula	izmaiņu vēsture konkrētam objektam.
Grupēšanas tabula	Papildus tabula datu izmaiņu pārlūkošanas formā, pēc kuras
	ierakstiem tiek veikta datu izmaiņu vēstures grupēšana.
Ievaddati	Ieejas dati, kas nepieciešami funkcijas/procedūras darbībai.
Izmaiņu tabula	Tabula, kurā glabājas pamattabulas ierakstu vēsturiskie dati.
Izvaddati	Izejas dati, kas rodas pēc funkcijas/procedūras izpildītajām
	operācijām.
JSON	Datu apmaiņas formāts, kas paredzēts strukturētai datu pārraidei.
Konfigurācija	JSON formāta konfigurācijas fails.
Meklēšanas parametri	Datu lauku kopums, kurā ietilpst lietotāja atzīmētie datu lauki,
	kurus attēlot un datu lauki, kuru izmaiņas pārlūkot.
NINO	Nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēma.
Objektu identificējoši	Dati, kas viennozīmīgi un lietotājam saprotamā tekstā identificē
dati	objektu.
Objekta tips	Tabulas nosaukums, kuram pieder objekts (piemēram, zemes
	vienības objekta tips ir "parceles", jo zemes vienības objekti
	glabājas tabulā ar nosaukumu "parceles").
Pakotne	Funkciju, procedūru, konstanšu kopums Oracle PL/SQL
	programmēšanas valodā.
Pamattabula	Tabula, kurā glabājas uz šo brīdi aktuālie objekta dati.
PPA	Programmatūras projektējuma apraksts.
PPS	Programmatūras prasību specifikācija.
Programmprodukts	Strādājošs programmkods kopā ar dokumentāciju.
Saistītais saraksts	Tabula, kas ir saistīta ar pamattabulu un kurai arī ir iespējams
	pārlūkot datu izmaiņu vēsturi.
SQL	(angļu val. "Structured Query Language") Strukturēta
	vaicājumvaloda, ko izmanto datu bāzes pārvaldības sistēmās.

1. PROGRAMMATŪRAS PRASĪBU SPECIFIKĀCIJA

1.1. Ievads

1.1.1. **Nolūks**

PPS nolūks ir aprakstīt NINO datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa funkcionālās un nefunkcionālās prasības, kā arī esošu sistēmas vienumu, kuros nepieciešams veikt izmaiņas, funkcionālās prasības. PPS paredzēta pasūtītājam moduļa prasību definēšanai un izstrādātājam precīzai prasību realizācijai sistēmā.

1.1.2. Darbības sfēra

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa mērķis ir nodrošināt iespēju uzskatāmā, ērtā un individuāli pielāgojamā veidā pārlūkot dažādu NINO objektu datu lauku izmaiņu vēsturi. Modulis paredzēts visiem NINO lietotājiem, kuriem ir atbilstošās piekļuves tiesības. Izstrādājot šādu moduli, NINO objektu izmaiņas kļūst trasējamas, līdz ar to tiek paaugstināta nodokļu inspektoru darba efektivitāte, atvieglota darbinieku kontrole ar datu izmaiņu veikšanu saistītos jautājumos, kā arī samazināta nepieciešamība griezties pēc palīdzības pie NINO klientu konsultantiem ar datu izmaiņām saistītos jautājumos.

1.1.3. Definīcijas

Definīcijas un saīsinājumus skatīt nodaļā "Vārdnīca".

1.1.4. Saistība ar citiem dokumentiem

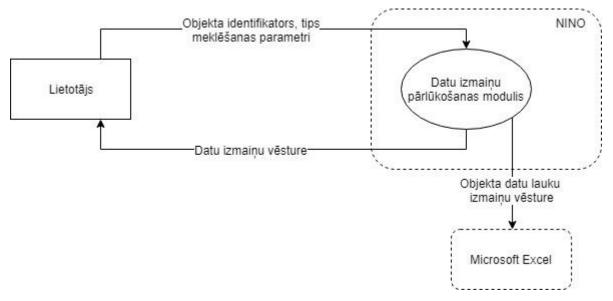
PPS izstrādāta, balstoties uz standarta LVS 68:1996 "Programmatūras prasību specifikācijas ceļvedis" [8] prasībām. PPS tiks izmantots dokumentu "Programmatūras projektējuma apraksts" (skat. nodaļu 2.) un "Testēšanas dokumentācija" (skat. nodaļu 3.) izstrādē.

1.2. Vispārējs apraksts

1.2.1. Produkta perspektīva

Datu izmaiņu pārlūkošanas modulis ir NINO sastāvdaļa un pilnas tā funkcionalitātes nodrošināšanai nepieciešama piekļuve lietotnei Microsoft Excel. Modulis paredzēts NINO

lietotājiem, lai pielāgojamā veidā apskatītu dažādu objektu datu lauku izmaiņu vēsturi (0.līmeņa DPD skat. att. 1.1). No iepriekšminētā izriet, ka sekmīgai datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa darbībai lietotāja datorā nepieciešams uzstādīt NINO ar atbilstošām piekļuves tiesībām tajā, kā arī, lai nodrošinātu pilnu funkcionalitāti, uz datora jābūt uzstādītai izklājlapu lietotnei Microsoft Excel.

1.1. att. **0.līmeņa DPD**

1.2.2. Produkta funkcijas

Lietotājs, kurš ir autentificējies sistēmā un kuram ir sniegtas nepieciešamās piekļuves tiesības, var veikt dažādu objektu (zemes, ēku, personu, darba procesu un uzdevumu, atvieglojumu) datu lauku izmaiņu attēlošanu pēc viņa izvēlētajiem meklēšanas parametriem.

1.2.3. Lietotāja raksturiezīmes

Lai darbotos ar datu izmaiņu pārlūkošanas moduli, lietotājam jāpiemīt prasmēm darbā ar NINO.

1.2.4. Vispārējie ierobežojumi

Datu izmaiņu pārlūkošanas modulim jāiekļaujas kopējā sistēmas arhitektūrā, un moduļa izstrādē jāņem vērā sistēmas kopējās saskarnes dizaina vadlīnijas, izmantojamās tehnoloģijas un kopējās nefunkcionālās prasības.

1.2.5. Pieņēmumi un atkarības

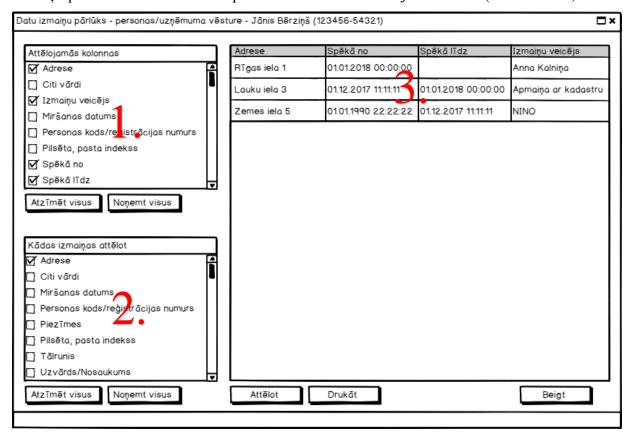
Pieņemts, ka uz lietotāja datora ir uzstādīta sistēma NINO un izklājlapu lietotne Microsoft Excel, kā arī sniegtas nepieciešamās piekļuves tiesības.

1.3. Funkcionālās prasības

1.3.1. Ārējās saskarnes prasības

1.3.1.1. Lietotāja saskarne

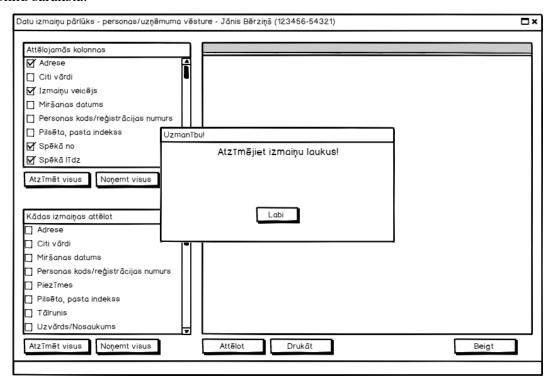
Lietotāja saskarnes nodrošināšanai izmantojami Microsoft Visual Basic 6 rīki. Datu izmaiņu pārlūkošanas modulim nepieciešams izveidot vienu jaunu formu (skat. att. 1.2.).

1.2.att. Datu izmainu pārlūkošanas modula ekrānforma

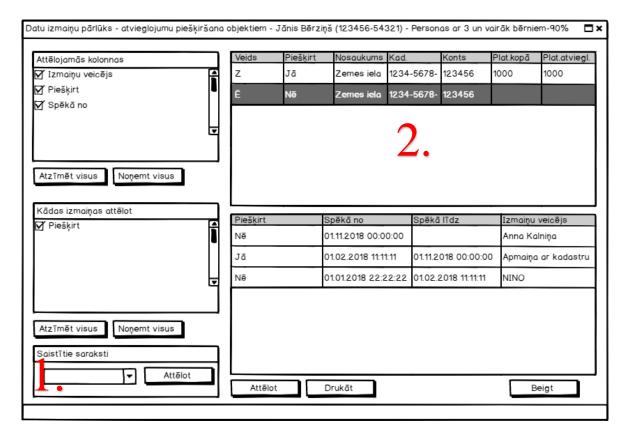
Turpmāk attēlā (skat. att. 1.2) redzamais saraksts Nr.1 dokumentā tiks saukts kā "Attēlojamo kolonnu saraksts". Šajā sarakstā iespējams atzīmēt, kādus datu laukus jeb tabulas kolonnas attēlot datu izmaiņu vēstures tabulā uz ekrāna. Sarakstā Nr. 2 jeb "Izmaiņu kolonnu sarakstā" iespējams atzīmēt, kuru datu lauku izmaiņas pārlūkot. Abos sarakstos izvēles rūtiņās atzīmētie datu lauki – "Meklēšanas parametri". Tabulā Nr.3 jeb "Datu izmaiņu vēstures tabulā" attēlotas objekta datu izmaiņas.

Attēlā (skat. att. 1.2) redzama datu izmaiņu pārlūkošanas forma, kurā NINO lietotājs izvēlējies pārlūkot kādas personas datu izmaiņu vēsturi. Meklēšanas parametri ir sekojoši: lietotājs tabulā vēlas attēlot adreses, izmaiņu veicēja un datumu kolonnas un pārlūkot, kā, kad un kas ir izmainījis personas adresi (attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos atzīmēti atbilstošie datu lauki). Pēc pogas "Attēlot" nospiešanas datu tabulā tiek parādīta datu izmaiņu vēsture, ņemot vērā ievadītos meklēšanas parametrus. Datu izmaiņu vēstures tabulas kolonnu "Spēkā no" un "Spēkā līdz" informācija attiecināma uz datu laukiem, kas atzīmēti izmaiņu kolonnu sarakstā.

1.3. att. Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānforma ar sistēmas paziņojumu

Ja NINO lietotājs ir nospiedis pogu "Attēlot", taču nav atzīmējis nevienu datu lauku izmaiņu kolonnu sarakstā, tiek parādīts kļūdas paziņojums (att. 1.3).

1.4. att. Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānforma ar grupēšanas tabulu un nolaižamo sarakstu saistītajiem sarakstiem

Ja tabulai eksistē saistītie saraksti, tad datu izmaiņu pārlūkošanas forma tiek papildināta ar nolaižamo sarakstu (skat. att. 1.4 - lauks Nr. 1.), kā arī, ja datu izmaiņu attēlošanai nepieciešama grupēšanas tabula, tā tiek attēlota virs datu izmaiņu vēstures tabulas (skat. att. 1.4 - lauks Nr. 2.) un ieraksti datu izmaiņu vēstures tabulā veidojas, balstoties uz grupēšanas tabulā atlasīto ierakstu.

1.3.1.2. Programmatūras saskarne

Moduļa izstrādei nepieciešams izmantot Oracle Database 12c datu bāzi, kā arī Oracle PL/SQL Developer 12 un Microsoft Visual Basic 6 izstrādes vides.

1.3.2. Sistēmas paziņojumi

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa sistēmas paziņojumus skatīt tabulā 1.1.

1.1. tabula

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa sistēmas paziņojumi

Identifikators	Paziņojuma teksts
P1	Atzīmējiet izmaiņu laukus!

1.3.3. Formas izsaukšanas modulis (FIM)

Formas izsaukšanas moduļa funkcijas aprakstītas tabulās 1.2. un 1.3.

1.2. tabula

Formas atvēršana (FIM01)

Mērķis			
Atvērt datu izmaiņu pārlūkošanas formu ar visām nepieciešamajām formā ietilpstošajām			
komponentēm.			
Funkcijas izsaukums			
<u>Veids</u>	<u>Nosaukums</u>		
Poga	Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa		
	izsaukšanas poga () saraksta formā		
Poga	"Attēlot" (pie saistīto sarakstu nolaižamā		
	saraksta)		

Apstrāde

Notiek pārbaude, vai forma jau ir atvērta konkrētajam objektam:

- Jā forma tiek novietota priekšpusē virs visām pārējām dotajā brīdī atvērtajām formām;
- Nē forma tiek atvērta.

Jau esošajam formas nosaukumam "Datu izmaiņu pārlūks" teik pievienoti lietotājam atpazīstami objektu identificējoši dati (katram objekta tipam atbilstošos identificējošos datus skat. 2.pielikumā).

Ja nepieciešams, formā tiek attēlots nolaižamais saraksts ar objekta tipam atbilstošajiem saisītajiem sarakstiem un/vai grupēšanas tabula (abu komponenšu nepieciešamību un detaļas skat. 2.pielikumā).

Izsauc funkcijas MPM01 un MPM07, lai attēlotu datu laukus un pēdējos meklēšanas parametrus.

Izsauc funkciju DAM01, lai attēlotu datu izmaiņu vēsturi.

1.3. tabula

Formas aizvēršana (FIM02)

Mērķis		
Aizvērt datu izmaiņu pārlūkošanas formu.		
Funkcijas izsaukums		
Veids	<u>Nosaukums</u>	

Poga	"Beigt"	
Apstrāde		
Tiek aizvērta datu izmaiņu pārlūkošanas forma.		

1.3.4. Meklēšanas parametru modulis (MPM)

Meklēšanas parametru moduļa funkcijas aprakstītas tabulās 1.4., 1.5., 1.6., 1.7., 1.8., 1.9., 1.10.

1.4. tabula

Datu lauku attēlošana (MPM01)

Datu lauku attelosalia (M1 M01)		
Mērķis		
Attēlot lietotājam divus sarakstus - attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstu. Katram objekta		
tipam atbilstošos attēlojamos datu laukus un iespēju pārlūkot to izmaiņas skatīt 1. pielikumā.		
Funkcijas izsaukums		
<u>Veids</u>	<u>Nosaukums</u>	
Funkcija	FIM01	
Ievaddati		
Lauka nosaukums		<u>Obligāts</u>
Objekta tips		Jā
Konkrēts objekta parametrs		Jā
Apstrāde		
No datu bāzes tiek iegūti nepieciešamie datu lauki un parādīti attēlojamo un izmaiņu kolonnu		
sarakstos.		
Izvaddati		
Objekta tipam atbilstoši attēlojamie datu lauki;		
Datu lauki, kuru izmaiņas konkrētajam objekta tipam iespējams pārlūkot.		

1.5. tabula

Datu lauku atzīmēšana (MPM02)

Mērķis

Ļaut lietotājam ar izvēles rūtiņas palīdzību atzīmēt datu laukus no attēlojamo un/vai izmaiņu kolonnu sarakstiem.

Funkcijas izsaukums

Veids	<u>Nosaukums</u>	
Izvēles rūtiņa	Datu lauka nosaukums	
Ievaddati		
Lauka nosaukums		<u>Obligāts</u>
Datu lauks		Jā
Apstrāde		
Izvēles rūtiņa tiek atzīmēta.		

1.6. tabula

Visu datu lauku atzīmēšana attēlojamo kolonnu sarakstā (MPM03)

Mērķis		
Ļaut lietotājam vienlaicīgi atzīmēt visas izvēles rūtiņas attēlojamo kolonnu sarakstā.		
Funkcijas izsaukums		
<u>Veids</u>	<u>Nosaukums</u>	
Poga	"Atzīmēt visus"	
Apstrāde		
Tiek atzīmētas visas izvēles rūtiņas attēlojamo kolonnu sarakstā.		

1.7. tabula

Visu atzīmju noņemšana no datu laukiem attēlojamo kolonnu sarakstā (MPM04)

visu atzimju noņemsana no datu iaukiem atteiojamo kolonnu saraksta (MPM104)		
Mērķis		
Ļaut lietotājam vienlaicīgi noņemt visas atzīmes no izvēles rūtiņām attēlojamo kolonnu		
sarakstā, saglabājot atzīmes pie obligātajie	m datu laukiem.	
Funkcijas izsaukums		
<u>Veids</u>	Nosaukums	
Poga	"Noņemt visus"	
Apstrāde		
Tiek noņemtas atzīmes no visiem datu laukiem attēlojamo kolonnu sarakstā, izņemot		
obligātajiem datu laukiem (objekta tipam atbilstošos obligātos datu laukus skatīt 1.pielikumā)		
un tiem, kuri ir atzīmēti izmaiņu kolonnu sarakstā.		

1.8. tabula

Visu datu lauku atzīmēšana izmaiņu kolonnu sarakstā (MPM05)

Mērķis		

Ļaut lietotājam vienlaicīgi atzīmēt visas izvēles rūtiņas izmaiņu kolonnu sarakstā.
Funkcijas izsaukums: MPM03
Ievaddati: MPM03
Apstrāde
Tiek atzīmētas visas izvēles rūtiņas izmaiņu kolonnu sarakstā.

1.9. tabula

Visu atzīmju noņemšana no datu laukiem izmaiņu kolonnu sarakstā (MPM06)

Mērķis		
Ļaut lietotājam vienlaicīgi noņemt visas	atzīmes no izvēles rūtiņām izmaiņu kolonnu	
sarakstā.		
Funkcijas izsaukums		
<u>Veids</u>	<u>Nosaukums</u>	
Poga	"Noņemt visus"	
Apstrāde		
Tiek noņemtas atzīmes no visiem datu laukiem izmaiņu kolonnu sarakstā.		

1.10. tabula

Pēdējo lietotāja meklēšanas parametru attēlošana (MPM07)

redejo netotaja mekiesanas parametru atteiosana (1911-19107)		
Mērķis		
Izvēles rūtiņās atzīmēt tos pašus meklēšanas parametrus, kas bijuši atzīmēti pēdējā šī tipa		
objekta datu izmaiņu vēstures attēlošanas reizē.		
Funkcijas izsaukums		
<u>Veids</u>	<u>Nosaukums</u>	
Funkcija	FIM01	
Apstrāde		
No datu bāzes tiek iegūti pēdējie konkrētā lietotāja meklēšanas parametri un atzīmētas		
attiecīgās izvēles rūtiņas blakus parametru nosaukumiem.		

1.3.5. Datu atlases modulis (DAM)

Datu atlases moduļa funkcijas aprakstītas tabulās 1.11., 1.12.

1.11. tabula

Datu izmaiņu vēstures attēlošana uz ekrāna (DAM01)

Mērķis		
Tabulā attēlot datu izmaiņu vēsturi par objektu, ņemot vērā lietotāja ievadītos meklēšanas		
parametrus.		
Funkcijas izsaukums		
<u>Veids</u>	Nosaukums	
Poga	"Attēlot" (pie datu izmaiņu vēstures tabulas)	
Funkcija	FIM01	
Tabulas ieraksta atlasīšana	Grupēšanas tabulas ieraksta atlasīšana	
Ievaddati		
Lauka nosaukums	Obligāts	
Meklēšanas parametri Jā		
Apstrāde		
Pārbauda, vai izmaiņu kolonnu sarakstā ir atzīmēts vismaz viens datu lauks:		
 Nē – tiek parādīts P1; 		
 Jā – ņemot vērā meklēšanas parametrus, atlasa nepieciešamos datus no datu bāzes, 		
saglabā lietotāja meklēšanas parametrus datu bāzē.		

1.12. tabula

Datu izmaiņu vēstures attēlošana lietotnē Microsoft Excel (DAM02)

Izvaddati

Datu izmaiņu vēsture

	()		
Mērķis			
Attēlot datu izmaiņu vēsturi par konkrēt	o objektu lietotnē Microsoft Excel, pievienojot		
informāciju par meklēšanas parametriem un objekta identificēšanai nepieciešamo			
informāciju.			
Funkcijas izsaukums			
<u>Veids</u>	<u>Nosaukums</u>		
Poga	"Drukāt"		
Ievaddati			

Lauka nosaukums	Obligāts	
Datu izmaiņu vēsture	Jā	
A , - 1		
Apstrāde		
Tiek atvērta lietotne Microsoft Excel un uz to no datu izmaiņu vēstures tabulas tiek eksportēti		
dati, kā arī pievienoti meklēšanas parametri un objektu identificējoši dati (katram objekta		
tipam atbilstošos identificējošos datu laukus skatīt 2. pielikumā).		
Izvaddati		
Lietotnē Microsoft Excel attēlota datu izmaiņu vēsture.		

1.4. Nefunkcionālās prasības

Tā kā datu izmaiņu pārlūkošanas modulis ir NINO sastāvdaļa, tā izstrādes laikā jāņem vērā kopējās NINO nefunkcionālās prasības [4], no kurām uz datu izmaiņu pārlūkošanas moduli tieši attiecas zemāk uzskaitītās.

Veiktsppējas prasības:

- Lietotāju skaits ir neierobežots;
- Pieslēgumu skaits un ātrdarbība ir atkarīga no tīkla un servera veiktspējas;
- Tabulu ierakstu skaits datu bāzē var pārsniegt vairākus miljonus ierakstu.

Drošības prasības:

- Izstrādātie papildinājumi ir jāuzstāda uz RDVIS infrastruktūras serveriem. Izstrādāto papildinājumu uzstādīšana un darbināšana nedrīkst radīt papildu riskus RDVIS IT infrastruktūras fiziskajai un loģiskajai aizsardzībai;
- Tiek saglabāta datu integritāte;
- Neviens no risinājuma moduļiem un datu pārsūtīšanas posmiem nedrīkst vājināt sistēmas drošību.

1.5. Izmaiņas NINO vienumos

NINO esošajā vienumā – saraksta formā – nepieciešams mainīt esošās pogas

() funkcijas izsaukumu uz datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa formas atvēršanas funkcijas FIM01 izsaukumu. Darba procesu/uzdevumu un atvieglojumu reģistra sarakstu formā šī poga ir atspējota, tāpēc to nepieciešams iespējot.

2. PROGRAMMATŪRAS PROJEKTĒJUMA APRAKSTS

2.1. Ievads

2.1.1. **Nolūks**

PPA izveidots, lai aprakstītu NINO datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa projektējumu, balstoties uz PPS aprakstītajām prasībām. PPA paredzēts moduļa izstrādātājiem.

2.1.2. Darbības sfēra

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa mērķis ir nodrošināt iespēju uzskatāmā, ērtā un individuāli pielāgojamā veidā pārlūkot dažādu NINO objektu datu lauku izmaiņu vēsturi. Modulis paredzēts visiem NINO lietotājiem, kuriem ir atbilstošās piekļuves tiesības. Izstrādājot šādu moduli, NINO objektu izmaiņas kļūst trasējamas, līdz ar to tiek paaugstināta nodokļu inspektoru darba efektivitāte, atvieglota darbinieku kontrole ar datu izmaiņu veikšanu saistītos jautājumos, kā arī samazināta nepieciešamība griezties pēc palīdzības pie NINO klientu konsultantiem ar datu izmaiņām saistītos jautājumos.

2.1.3. Definīcijas

Definīcijas un saīsinājumus skatīt nodaļā "Vārdnīca".

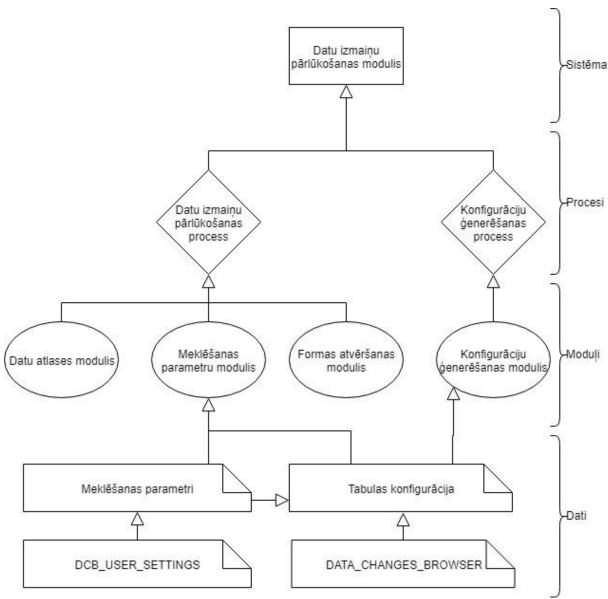
2.2. Saistība ar citiem dokumentiem.

PPA tika izstrādāts, balstoties uz dokumenta "Programmatūras prasību specifikācija" (skat. nodaļu 1.) prasībām un ievērojot standartu LVS 72:1996 "Ieteicamā prakse programmatūras projektējuma aprakstīšanai" [9]. PPA tiks izmantots dokumenta "Testēšanas dokumentācija" (skat. nodaļu 3.) izstrādē.

2.3. Dekompozīcijas apraksts

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa darbība balstīta uz procesiem, funkciju moduļiem un datu struktūrām, kur visi šie vienumi savā starpā ir saistīti. Attēlā (skat. att. 2.1.) redzama dekompozīcijas entītiju savstarpējā pakļautība (entītiju aprakstus skat. nodaļā 2.3.1.). Datu izmaiņu pārlūkošanas modulis sastāv no diviem galvenajiem procesiem, kas var tikt izmantoti

vienlaicīgi, šie procesi sastāv no vairākiem moduļiem. Konfigurāciju ģenerēšanas modulī tiek ģenerētas tabulu konfigurācijas, kas derīgas saglabāšanai tabulā DATA_CHANGES_BROWSER. Savukārt meklēšanas parametri tiek veidoti, balstoties uz lietotāja ievaddatiem un atbilst tabulu konfigurāciju struktūrai. Tie tiek saglabāti tabulā DCB_USER_SETTINGS. Meklēšanas parametrus un tabulu konfigurācijas izmanto meklēšanas parametru modulis. Datu atlases moduļa funkcijas iespējams izsaukt pēc meklēšanas parametru moduļa funkciju izpildes, savukārt meklēšanas parametru moduļa darbībai nepieciešams izsaukt formas atvēršanas moduļa funkcijas.

2.1. att. Dekompozīcijas entītiju savstarpējā pakļautība

2.3.1. Moduļu dekompozīcija

Moduļu dekompozīcijas aprakstu skat. tabulā 2.1.

2.1. tabula

Moduļu dekompozīcijas apraksts

Modulis	Nolūks	Funkcijas
Formas	Atvērt un aizvērt datu	Formas atvēršana konkrētam objektam, formas
atvēršanas	izmaiņu pārlūkošanas	aizvēršana, pēc nepieciešamības grupēšanas
modulis	formu.	tabulas vai nolaižamā saraksta saistītajiem
		sarakstiem parādīšana.
Meklēšanas	Ļaut lietotājam	Attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos attēlot
parametru	atzīmēt tikai tos datu	objekta tipam atbilstošos datu laukus (skat.
modulis	laukus un tikai tās datu	1.pielikumā), ļaut lietotājam atzīmēt viņam
	lauku izmaiņas, kas	nepieciešamos datu laukus, atzīmēt vai noņemt
	viņam dotajā brīdī	visas atzīmes vienlaicīgi, saglabāt atzīmētos
	nepieciešamas.	meklēšanas parametrus un parādīt pēdējos
		saglabātos parametrus pie formas atvēršanas.
Datu atlases	Parādīt datu izmaiņu	Datu izmaiņu vēstures attēlošana tabulā uz ekrāna,
modulis	vēsturi tabulā uz	datu izmaiņu vēstures attēlošana lietotnē Microsoft
	ekrāna vai lietotnē	Excel.
	Microsoft Excel.	
Konfigurāciju	Ģenerēt tabulas	Sasaistīt pamattabulas un izmaiņu tabulas kolonnu
ģenerēšanas	konfigurāciju datu	nosaukumus, pēc iespējas identificēt izmaiņu
modulis	izmaiņu pārlūkošanas	datumu un lietotāja kolonnas, pēc noteiktas
	modulim.	struktūras veidot tabulas konfigurāciju JSON
		formātā (skat. nodaļā 2.6.1.3).

2.3.2. Procesu dekompozīcija

Procesi datu izmaiņu pārlūkošanas modulī var tikt izmantoti un ir spējīgi darboties vienlaicīgi. Datu izmaiņu vēstures atlasīšanas procesu paredzēts izmantot visiem NINO lietotājiem un izstrādātājiem, bet konfigurāciju ģenerēšanas procesu, kas pieejams no Oracle PL/SQL Developer vides, - NINO izstrādātājiem.

2.3.2.1. Datu izmaiņu pārlūkošanas process

Tips: process

Nolūks: nodrošināt datu izmaiņu pārlūkošanu

Funkcijas: datu izmaiņu pārlūkošanas formas atvēršana, meklēšanas parametru iestatīšana,

datu izmaiņu vēstures atlasīšana.

2.3.2.2. Konfigurāciju ģenerēšanas process

Tips: process

Nolūks: ģenerēt tabulas konfigurāciju

Funkcijas: skat. tabulā 2.1. tabula

2.3.3. Datu dekompozīcija

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa funkcionalitātes nodrošināšanai ne tikai jāveido jaunas datu struktūras (skat. nodaļas 2.3.3.1., 2.3.3.2., 2.3.3.3., 2.3.3.4.), bet arī jāizmanto daļa jau esošo NINO datu bāzes tabulu – pamattabulas USER_TASKS, PERSONAS_NOD, ATV_REG_PIEM, ATV_REG_OBJ, PARCELES, ATV_REG, izmaiņu tabulas BU USER TASKS, BU_PERSONAS_NOD, BU PARCELES, BU ATV REG, BU ATV REG OBJ un klasifikatoru tabulas LIETOTAJI, USER TASK STATUS CL, PERSSTATKL, ATVIEGLOJUMI, ATV_REG_PIEM_KL. Pamattabulas ir objektu tabulas ar nosaukumu bez prefiksa, bet izmaiņu tabulas – ar prefiksu "BU". Katru reizi, kad pamattabulā tiek izmainīts ieraksts, nostrādā trigeris (angļu val. "trigger"), kas izveido jaunu ierakstu izmaiņu tabulā un saglabā tur ieraksta datus tādus, kādi tie bijuši pirms izmaiņu veikšanas.

2.3.3.1. Tabulas konfigurācija

Tips: JSON konfigurācijas fails

Nolūks: pēc noteiktas struktūras (skat. nodaļu 2.6.1.3.) glabāt informāciju par pamattabulas un

tai atbilstošās izmaiņu tabulas kolonnām.

2.3.3.2. Meklēšanas parametri

Tips: JSON konfigurācijas fails

Nolūks: pēc noteiktas struktūras glabāt informāciju par pamattabulas un tai atbilstošās izmaiņu

tabulas datu laukiem, kurus lietotājs atzīmējis attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos.

2.3.3.3. Tabula DATA_CHANGES_BROWSER

Tips: tabula

Nolūks: glabāt pamattabulas un tai atbilstošās izmaiņu tabulas noteiktas struktūras

konfigurāciju.

2.3.3.4. Tabula DCB_USER_SETTINGS

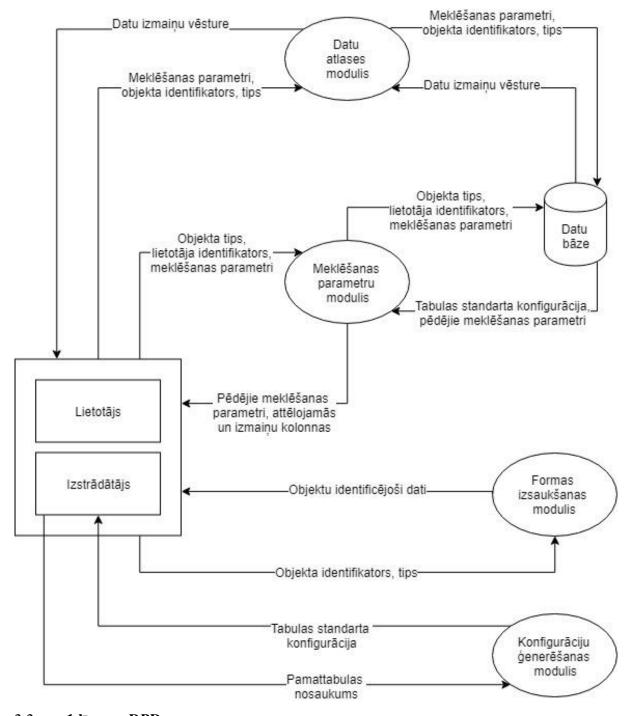
Tips: tabula

Nolūks: pēc noteiktas struktūras glabāt lietotāja pēdējos saglabātos meklēšanas parametrus.

2.4. Atkarības apraksts

2.4.1. Starpmoduļu atkarības.

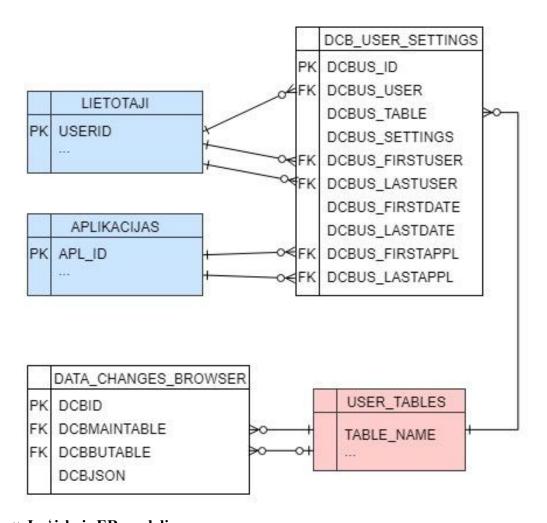
Moduļus savā starpā saista datu plūsmas, kas sākotnēji tiek veidotas lietotāja darbības rezultātā, bet pēc tam pārveidotas un izsūtītas gan no moduļa uz moduli, gan no moduļa uz datu bāzi un otrādi, kā arī atpakaļ uz lietotāju. Starpmoduļu atkarības attēlotas 1. līmeņa DPD (skat att. 2.2.).

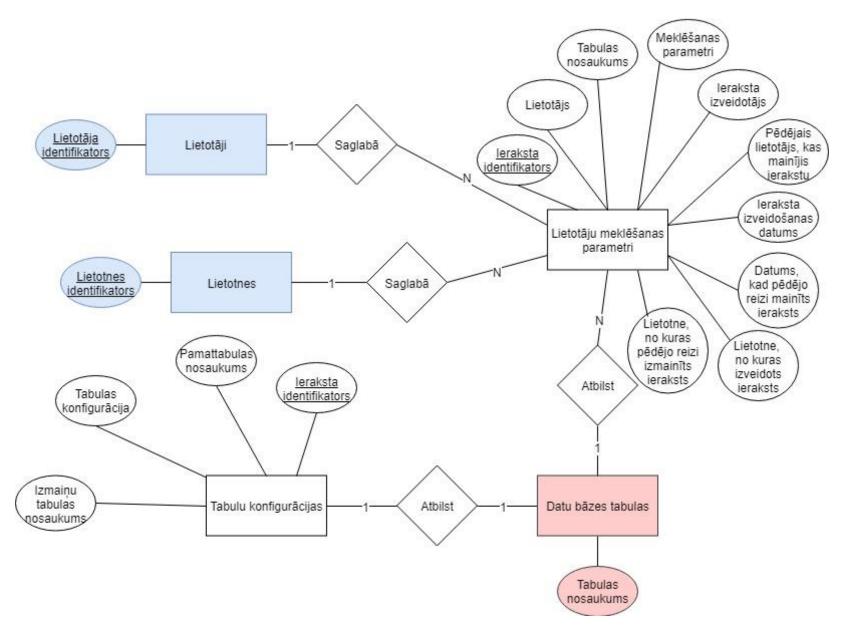
2.2. att. 1.līmeņa DPD

2.4.2. Datu atkarības

Datu atkarības skatīt loģiskajā ER modelī (skat. att. 2.3.) un konceptuālajā ER modelī (skat. att. 2.4.). ER modeļos attēlotas tabulas, kas jāveido no jauna (attēlā baltā krāsā), kā arī tabulas (attēlā zilā krāsā) un skati (attēlā rozā krāsā), kas jau pastāv NINO sistēmā un ir saistīti ar izveidojamajām tabulām.

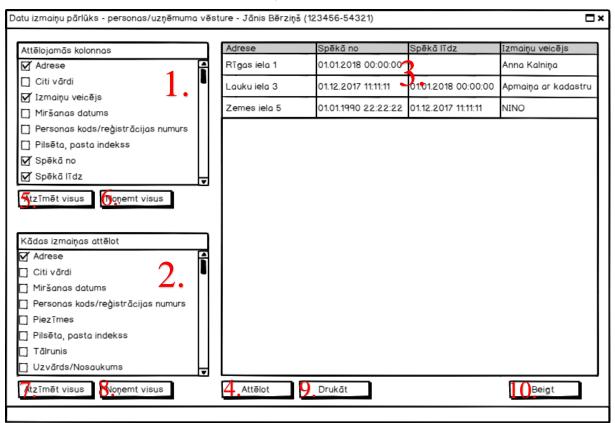
2.3. att. Loģiskais ER modelis

2.4. att. Konceptuālais ER modelis

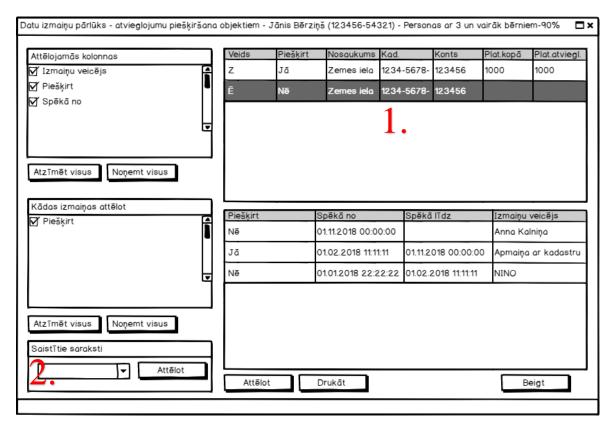
2.5. Saskarnes apraksts.

Attēlā (skat att. 2.5.) redzams datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa lietotāja saskarnes projektējums. Laukos Nr. 1. (turpmāk tekstā- attēlojamo kolonnu sarakstā) un 2. (turpmāk tekstā - izmaiņu kolonnu sarakstā) redzami datu lauki no tabulas konfigurācijas (datu laukus, kā arī atzīmes tajos atgriež meklēšanas parametru modulis). Tabula Nr. 3 jeb datu izmaiņu vēstures tabula iegūta no datu atlases moduļa, nospiežot pogu Nr. 4 vai izsaucot formas atvēršanas moduļa funkcijas (jeb atverot datu izmaiņu pārlūkošanas formu). Pogas Nr. 5., 6., 7., 8. izsauc meklēšanas parametru moduļa funkcijas, bet poga Nr. 9. izsauc datu atlases moduļa funkciju. Formas izsaukšanas modulis nodrošina formas atvēršanu, pogas Nr. 10. funkcionalitāti un formas nosaukuma maiņu.

2.5. att. Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānformas projektējums

Attēlā (skat. att. 2.6.) redzma datu izmaiņu pārlūkošanas forma, kurai pievienotas papildus komponentes — grupēšanas tabula (Nr. 1), kuras aizpildīšana tiek veikta datu atlases modulī un nolaižamais saraksts saistītajiem sarakstiem (Nr. 2), kura parādīšana tiek noteikta formas izsaukšanas modulī.

2.6. att. Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānformas ar grupēšanas tabulu un nolaižamo sarakstu saistītajiem sarakstiem projektējums

2.6. Detalizētais projektējums

Detalizētajā projektējumā aprakstīts datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa datu struktūru projektējums, kā arī detalizēti funkciju apraksti, zema līmeņa algoritmu projektējumi un shēmas.

2.6.1. Datu detalizētais projektējums

2.6.1.1. Tabula DATA_CHANGES_BROWSER

Tabula DATA_CHANGES_BROWSER paredzēta, lai glabātu pamattabulas un tai atbilstošās izmaiņu tabulas nosaukumu un noteiktas struktūras tabulas konfigurāciju JSON formātā (tabulas aprakstu skat. tabulā 2.2.). Identifikatora un ārējo atslēgu lauki tiek indeksēti ātrākai datu atlases vaicājumu izpildīšanai, kā arī DCBJSON laukam piemērots ierobežojums, kas nodrošina derīga JSON tipa objekta ievietošanu tabulā. Tabulas identifikatora kolonnā DCBID tiek ievietotas secības (angļu val. "sequence") ar nosaukumu DATA_CHANGES_BROWSER_SQ vērtības.

Kolonnas nosaukums	Datu tips	Apraksts
DCBID	NUMBER	PK, ieraksta identifikators.
DCBMAINTABLE	VARCHAR2(30)	Pamattabulas nosaukums.
DCBBUTABLE	VARCHAR2(30)	Pamattabulai atbilstošās izmaiņu tabulas nosaukums.
DCBJSON	CLOB	Tabulas konfigurācijas fails JSON formātā (konfigurācijas struktūru skatīt nodaļā 2.6.1.3.).

2.6.1.2. Tabula DCB_USER_SETTINGS

Tabula paredzēta, lai saglabātu tajā pēdējos lietotāja saglabātos meklēšanas parametrus jeb konfīgurāciju, kas tiek glabāta JSON formātā ar tādu pašu struktūru kā tabulas DATA_CHANGES_BROWSER laukā DCBJSON (tabulas aprakstu skat. tabulā 2.3.). Identifikatora un ārējo atslēgu lauki tiek indeksēti ātrākai datu atlases vaicājumu izpildīšanai, kā arī DCBUS_SETTINGS laukam piemērots ierobežojums, kas nodrošina derīga JSON tipa objekta ievietošanu tabulā. Tabulas identifikatora kolonnā DCBUS_ID tiek ievietotas secības (angļu val. "sequence") ar nosaukumu DCB_USER_SETTINGS_SQ vērtības.

2.3. tabula

Kolonnas nosaukums	Datu tips	Apraksts
DCBUS_ID	NUMBER(10)	PK, ieraksta identifikators.
DCBUS_USER	NUMBER(10)	FK, lietotājs, uz kuru attiecas
		meklēšanas parametri.
DCBUS_TABLE	VARCHAR2(30)	FK, tabula jeb objekta tips, uz kuru
		attiecas meklēšanas parametri.
DCBUS_SETTINGS	CLOB	Meklēšanas parametri.
DCBUS_FIRSTUSER	NUMBER(10)	FK, ieraksta izveidotāja identifikators.
DCBUS_LASTUSER	NUMBER(10)	FK, lietotāja identifikators, kas pēdējais
		izmainījis ierakstu.
DCBUS_FIRSTDATE	DATE	Ieraksta izveidošanas datums.
DCBUS_LASTDATE	DATE	Pēdējo izmaiņu datums.
DCBUS_FIRSTAPPL	NUMBER(10)	FK, lietotnes identifikators, no kuras
		izveidots ieraksts.

Kolonnas nosaukums	Datu tips	Apraksts
DCBUS_LASTAPPL	NUMBER(10)	FK, lietotnes identifikators, no kuras
		pēdējo reizi izmainīts ieraksts.

2.6.1.3. Tabulu konfigurācijas

Balstoties uz tabulu konfigurācijām JSON formātā, dinamiski tiek veidots datu atlases vaicājums, kā arī nodrošināta datu izmaiņu pārlūkošanas formā attēlojamā saturiskā informācija. Ar konfigurāciju palīdzību tiek glabāti arī lietotāja pēdējie meklēšanas parametri. Konfigurācijas paraugu skatīt 3.pielikumā.

Katra konfigurācija sastāv no galvenā objekta, kas satur vispārējus objektu raksturojošus parametrus, kas nepieciešami gan datu atlases vaicājuma veidošanai, gan datu izmaiņu pārlūkošanas formas attēlošanai (konfigurācijas struktūru skat. tabulā 2.4.).

2.4. tabula

Objekta sastāvdaļas	Apraksts	
"Mechanism": ""	Izmaiņu reģistrēšanas mehānisms ("table" – datu lauku	
	izmiaņas tiek reģistrētas pamattabulā vai "bu_trigger" -	
	izmaiņas tiek reģistrētas izmaiņu tabulā), konkrētam	
	objekta tipam atbilstošo izmaiņu reģistrēšanas mehānismu	
	skat. 2.pielikumā.	
"Name": ""	Objekta tipu raksturojošs nosaukums, kas izmantots datu	
	izmaiņu pārlūkošanas formas nosaukumā.	
"Columns": ""	Masīvs, kas satur objektus ar informāciju par tabulas	
	kolonnām (struktūru skat. tabulā 2.5.).	
"GridCaption": ""	Datu izmaiņu vēstures tabulas nosaukums, kas tiks	
	izmantots datu izmaiņu pārlūkošanas formā.	
"RelatedObjects": ""	Objekta saistītie saraksti (struktūru skat. tabulā 2.6.).	
"RelatedObjectsCombo": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, vai formā tiek attēlots	
	nolaižamais saraksts ar saistītajiem sarakstiem.	
"AdditionalGrid": ""	Masīvs ar parametriem, kas nepieciešami grupēšanas	
	tabulas attēlošanai datu izmaiņu pārlūkošanas formā	
	(struktūru skat. tabulā 2.8.).	

Ja konfigurācija tiek padota kā meklēšanas parametri, tad tajā atrodas arī lauks "Mervieniba", kas norāda uz mērvienību (m² vai ha), kāda uzstādīta platību attēlošanai NINO.

Konfigurācijas masīva "*Columns*" objekti satur informāciju par tabulas kolonnām jeb datu laukiem. Šo objektu struktūru skat. tabulā 2.5. Ja ar kādu no parametriem datu lauku raksturot nav iespējams, tas objektā netiek iekļauts vai tā vērtība tiek uzstādīta uz *null*.

2.5. tabula

Objekta sastāvdaļas	Apraksts		
"MainColumn": ""	Pamattabulas kolonnas nosaukums.		
"BuColumn": ""	Pamattabulas kolonnai atbilstošās izmaiņu tabulas kolonnas		
	nosaukums.		
"Datatype": ""	Lauka datu tips.		
"Key": ""	Atslēgas vārds, kas raksturo šo kolonnu un tiks izmantots datu		
	bāzes vaicājumā.		
"Selectable": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, vai šī kolonna tiks attēlota		
	formas attēlojamo kolonnu sarakstā.		
"Comparable": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, vai šī kolonna tiks attēlota		
	formas izmaiņu kolonnu sarakstā.		
"VisibleName": ""	Lietotājam attēlojamais kolonnas nosaukums.		
"Obligatory": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, ka šis objekts ir obligāts.		
"Optional": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, ka šis objekts ir neobligāts.		
"Identificator": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, ka šī tabulas kolonna satur		
	klasifikatoru.		
"DataTable": ""	Ja lauks "Identificator" uzstādīts uz "true", šeit tiek norādīta		
	klasifikatora tabula, no kuras jāatlasa dati.		
"TextColumn": ""	Ja lauks "Identificator" uzstādīts uz "true", šeit tiek norādīta		
	nepieciešamā teksta kolonna no tabulas "DataTable".		
"IdColumn": ""	Ja lauks "Identificator" uzstādīts uz "true", šeit tiek norādīta		
	nepieciešamā identifikatora kolonna no tabulas "DataTable".		
"IsUser": ""	Norāde uz to, ka šajā kolonnā glabājas NINO lietotāja		
	identifikators, līdz ar to tiek atrasts lietotāja vārds un uzvārds, kas		
	iegūts no datu bāzes tabulas LIETOTAJI.		
"Area": ""	Ja šajā kolonnā norādītā vērība ir platība, tad šis atzīmēts kā		
	"true", lai nodrošinātu pareizu platību attēlošanu formā.		
"Currency": ""	Ja šajā kolonnā norādītā vērtība lietotājam attēlojama kā valūta		
	(LVL vai EUR), tad šis uzstādīts uz "true".		

Konfigurācijas masīvs "*RelatedObjects*" satur informāciju par objekta saistītajiem sarakstiem. Masīva objekta struktūru skatīt tabulā 2.6.

2.6. tabula

Objekta sastāvdaļas	Apraksts
"TableName": ""	Saistītā saraksta objekta tips jeb datu tabulas nosaukums.
"VisibleName": ""	Lietotājam attēlojamais saistītā saraksta nosaukums.

[&]quot;AdditionalGrid" ir konfigurācijas objekts, kas satur informāciju par grupēšanas tabulu. Objekta struktūru skatīt tabulā 2.7.

2.7. tabula

Objekta sastāvdaļas	Apraksts
"Visible": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, vai formā būs iespējota grupēšanas tabula.
"GridCaption": ""	Formā attēlojamais grupēšanas tabulas nosaukums.
"Columns": ""	Masīvs ar informāciju par grupēšanas tabulas kolonnām.

Informācija par grupēšanas tabulas kolonnām tiek glabāta konfigurācijas objekta "AdditionalGrid" masīvā "Columns". Masīva objektu struktūru skat. tabulā 2.8.

2.8. tabula

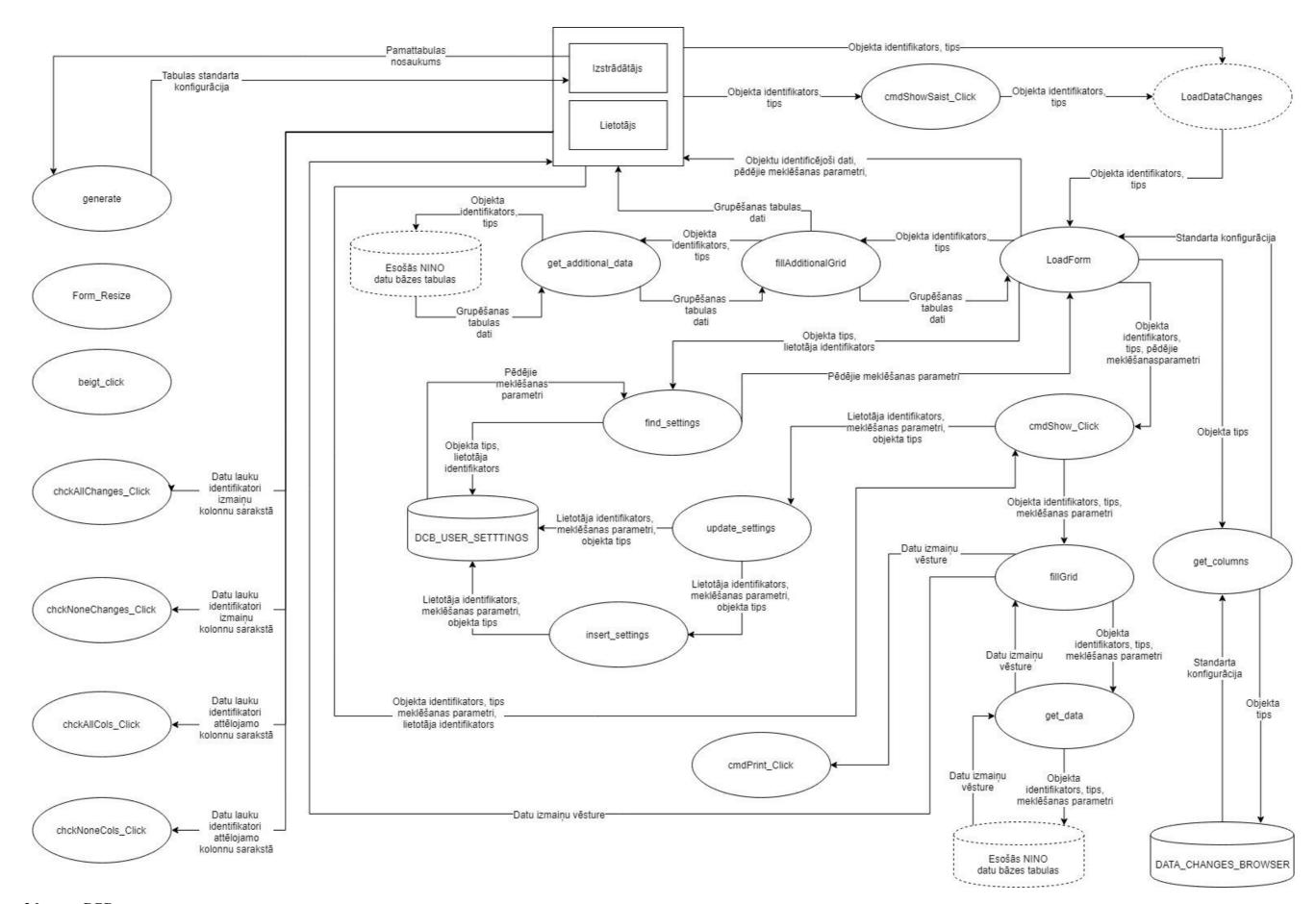
Objekta sastāvdaļas	Apraksts
"Key": ""	Atslēgas vārds, kas raksturo kolonnu un tiks izmantots
	datu atlases vaicājumā.
"VisibleName": ""	Lietotājam attēlojamais kolonnas nosaukums.
"Datatype": ""	Kolonnas datu tips.
"AdditionalIDCol": ""	Objekta identifikatora kolonnas nosaukums.
"Priority": ""	Objekta identifikatora kolonnas prioritāte (visaugstākā
	prioritāte ir 1, tātad pirmkārt atlasa pēc datiem no šīs
	kolonnas šūnas, bet, ja tā ir tukša, tad meklē ar nākamo
	prioritāti).
"Visible": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, vai grupēšanas tabulā šī
	kolonna tiek attēlota.
"Excel": ""	Norāde ("true" vai "false") uz to, vai šīs kolonnas dati tiek
	attēloti kā datu atlases kritēriji, drukājot datu izmaiņu
	vēsturi uz lietotni MS Excel.

2.6.2. Funkcionālais projektējums

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa funkcijas un procedūras sadalītas pakotnēs un formās, kas ietilpst nodaļā 2.3.1. aprakstītajos moduļos. Šo moduļu un procedūru, funkciju savstarpējo atbilstību skatīt tabulā 2.9. Otrā līmeņa DPD skat. att. 2.7.

2.9. tabula

Moduļa nosaukums	Procedūru, funkciju nosaukumi, nodaļas	Nodaļa
Formas izsaukšanas modulis	LoadForm, beigt_Click, Form_Resize,	2.6.2.5.
	showShowSaist	
Meklēšanas parametru modulis	get_columns, insert_settings, find_settings,	2.6.2.2.
	update_settings	
	chckAllCols_Click, chckAllChanges_Click,	2.6.2.5.
	chckNoneCols_Click, chckNoneChanges_Click	
Datu atlases modulis	get_data, get_additional_data	2.6.2.1.
	fillGrid, cmdShow_Click, cmdPrint_Click,	2.6.2.5.
	fillAdditionalGrid	
	konstantēm	2.6.2.4.
Konfigurāciju ģenerēšanas	generate	2.6.2.3.
modulis		

2.6.2.1. Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_PCK

Pakotne paredzēta dinamiskā datu bāzes vaicājuma būvēšanai un izsaukšanai, balstoties uz saņemtajiem lietotāja ievadītajiem meklēšanas parametriem vai tabulu konfigurāciju failiem (skat. tabulu 2.10.), kā arī grupēšanas tabulai nepieciešamo datu atlasei (skat. tabulu 2.11.).

Pakotnes procedūrā *get_data* tiek ģenerēts un veidots dinamisks vaicājums, kura saturs balstīts uz konfigurācijas failu. Veidu, kādā dati tiks atlasīti, nosaka tabulai atbilstošais izmaiņu reģistrēšanas mehānisms. Datu izmaiņu pārlūkošanas modulis darbojas sekojošiem mehānismiem:

- bu_trigger mehānisms datu izmaiņas tiek reģistrētas izmaiņu tabulā;
- table mehānisms datu izmaiņas tiek reģistrētas pamattabulā un izmaiņu tabula nepastāv.

Vaicājums sastāv no 5 galvenajām daļām:

- 1. nepieciešamā ieraksta atrašana pamattabulā;
- 2. ar nepieciešamo ierakstu saistīto izmaiņu ierakstu atrašana izmaiņu tabulā (tikai *bu_trigger* mehānismam);
- 3. izmainīto un aktuālo vērtību noteikšana (tikai *bu_trigger* mehānismam);
- 4. lietotājam zīmīgu datu atlasīšana;
- 5. nepieciešamo datu izmaiņu atlasīšanas nosacījums (tikai *bu_trigger* mehānismam).

No augstākminētā uzskaitījuma 1. un 2. daļas tiek implementētas kā vienkārši atlases vaicājumi, ņemot vērā konkrētu ieraksta identifikatoru. Abi vaicājumi tiek savienoti ar operatora *union all* palīdzību, lai iegūtu gan izmaiņu vēstures, gan aktuālos datus. Vaicājumos tiek atlasīti objekta tipam atbilstošie obligātie datu lauki (skat. 1.pielikumā) un pārējie konfigurācijā atrodamie datu lauki.

3. daļas pamatā tiek izmantotas analītiskās funkcijas, lai noteiktu uz izmaiņu veikšanas brīdi aktuālās un neaktuālās datu lauku vērtības, pēc kā ar 4. daļas palīdzību no kolonnām, kuras glabā tikai klasifikatorus uz citu tabulu ierakstiem, tiek iegūti lietotājam zīmīgi dati.

Vaicājuma 5. daļa ir SQL vaicājuma nosacījuma daļa (angļu val. — "where statement"), kas nosaka, kurām kolonnām piemērot datu atlases kritērijus un noteikt datu izmaiņas. Šajā vaicājuma daļā tiek izmantotas globālās konstantes no datu bāzes pakotnes DATA_CHANGES_BROWSER_CONST_PCK.

Procedūras get_data sastādītā vaicājuma paraugu skatīt 4. pielikumā.

Dinamiska vaicājuma ģenerēšana un izpildīšana (procedūra get_data)

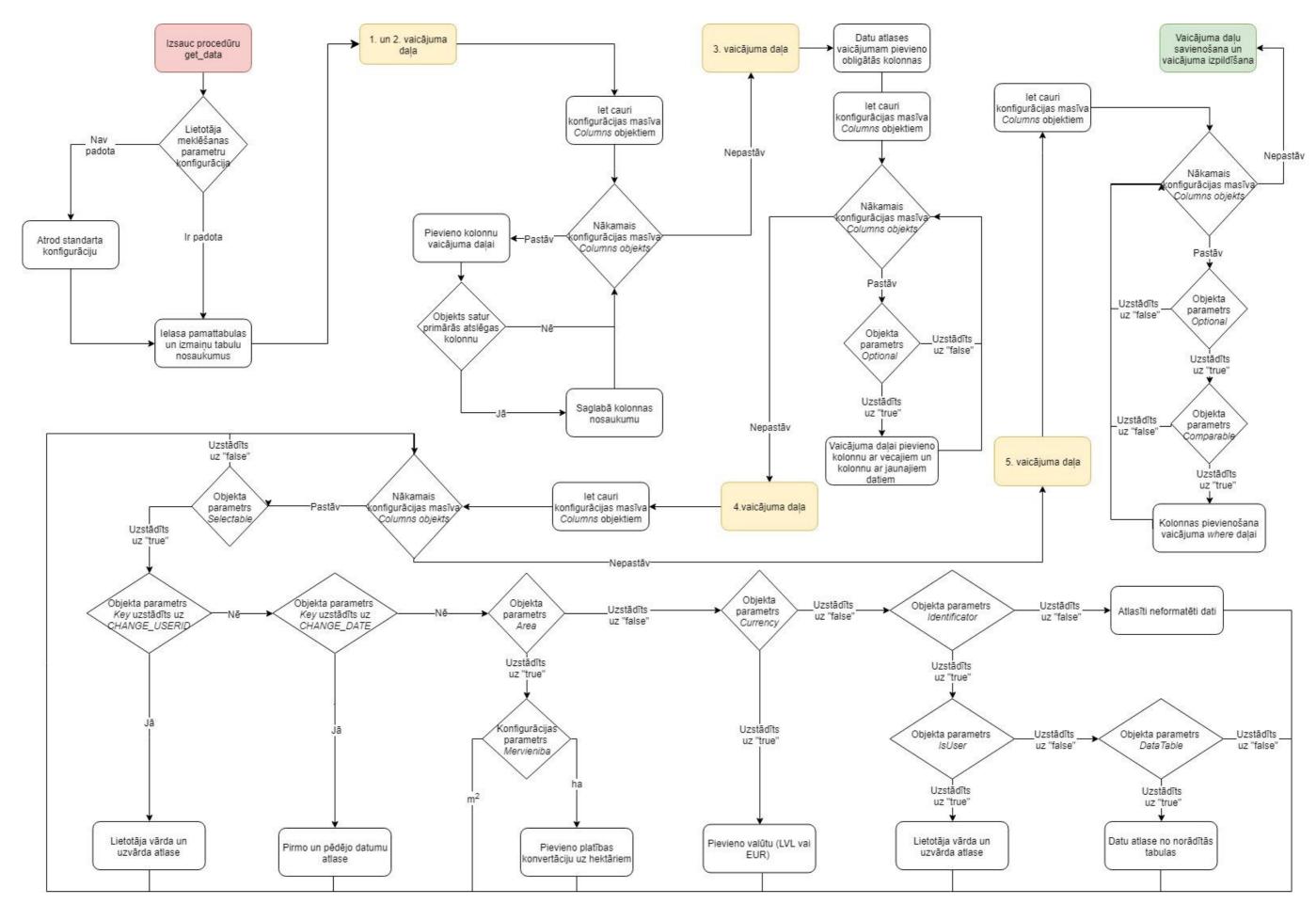
Mērķis				
Ģenerēt dinamisko vaicājumu, balstoties uz konfigurāciju, un izpildīt to.				
Ievade	Ievade			
Lauka nosaukums	<u>Datu tips</u>	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>	
pi_id	number(10)	+	Objekta identifikators	
pi_table	varchar2	+	Pamattabulas nosaukums	
pio_columns	clob	-	Lietotāja meklēšanas parametru	
			konfigurācija	
A a+u= -1 a				

Apstrāde

- Pārbauda, vai pio_columns ir aizpildīts ar lietotāja meklēšanas parametru konfigurāciju. Ja nav, tad lietotāja meklēšanas parametru vietā ielasa standarta konfigurāciju tabulai ar nosaukumu pi_table no DATA_CHANGES_BROWSER tabulas.
- 2. Veic konfigurācijas konvertāciju no *clob* uz *json* tipu, izmantojot pakotni *ZZJSON.JSON EXT* (skat. nodalu 2.6.2.7).
- 3. Nosaka izmainu reģistrēšanas mehānismu.
- 4. Apstrādā katru konfigurācijas masīva "*Columns*" objektu, sastādot dinamisko vaicājumu ar nepieciešamajiem nosaukumiem, SQL sintakses elementiem, atslēgvārdiem un operatoriem, kā arī, ievērojot izmaiņu reģistrēšanas mehānismu:
 - *bu_trigger* tiek sastādītas visas vaicājuma daļas (algoritma projektējuma shēmu skat. att. 2.8. sarkanā krāsā atzīmēts procedūras izsaukums, dzeltenā krāsā vaicājuma daļu sastādīšanas sākums, bet zaļā procedūras beigas.).
 - *table* tiek sastādītas tikai 1. un 4. vaicājuma daļa.
- 5. Izpilda sastādīto dinamisko vaicājumu.

Izvade

No tabulām atlasītie dati mainīgajā **po_data** ar tipu sys_refcursor.

2.8. att. Procedūras get_data algoritma projektējuma blokshēma bu_trigger izmaiņu reģistrēšanas mehānisma gadījumā

Grupēšanas tabulas informācijas iegūšana (procedūra get_additional_data)

Mērķis					
Atlasīt grupēšanas t	Atlasīt grupēšanas tabulā attēlojamos datus.				
Ievade					
Lauka nosaukums	Datu tips	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>		
pi_id	number(10)	+	Objekta identifikators		
pi_table	varchar2	+	Pamattabulas nosaukums		
pi_user	varchar2	+	Lietotāja identifikators		
pi_apl	varchar2	+	Lietotnes identifikators		
Apstrāde					
Tiek noteikts, kādai	Tiek noteikts, kādai tabulai grupēšanas tabulas informācijas iegūšana izsaukta un veikta datu				
atlase.					
Izvade					
No tabulām atlasītie dati mainīgajā po_data ar tipu sys_refcursor.					

2.6.2.2. Pakotne DCB_USER_SETTINGS_PCK

Pakotne DCB_USER_SETTINGS_PCK nodrošina darbības ar lietotāja ievadītajiem meklēšanas parametriem — saglabā jaunus un veic esošo parametru labojumus, kā arī atrod lietotāja pēdējos saglabātos meklēšanas parametrus. Pakotnes funkciju un procedūru aprakstus skatīt tabulās 2.12., 2.13., 2.14., 2.15.

2.12. tabula

Meklēšanas parametru pievienošana (procedūra insert_settings)

Mērķis	Mērķis				
Ja lietotājs konkrēta	Ja lietotājs konkrētam objekta tipam datu izmaiņu pārlūkošanas formu atvēris pirmo reizi un				
ievadījis meklēšana	s parametrus, tie tiek saglab	āti datu bāz	ē		
Ievade					
Lauka nosaukums	<u>Datu tips</u>	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>		
pi_data	clob	+	Meklēšanas parametri		
pi_user	number	+	Lietotāja identifikators		
pi_apl	number	+	Lietotnes identifikators		
pi_table	varchar2	+	Tabulas nosaukums		

Apstrāde

Pievieno jaunu ierakstu tabulā DCB USER SETTINGS.

2.13. tabula

Meklēšanas parametru atjaunošana (procedūra update_settings)

Mērķis

Atjaunot meklēšanas parametrus, saglabājot pēdējos lietotāja ievadītos meklēšanas parametrus datu bāzē.

levade			
Lauka nosaukums	<u>Datu tips</u>	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>
pi_data	clob	+	Meklēšanas parametri
pi_user	number	+	Lietotāja identifikators
pi_apl	number	+	Lietotnes identifikators
pi_table	varchar2	+	Tabulas nosaukums

Apstrāde

No *pi_data* iegūst tabulas nosaukumu un pārbauda, vai lietotājam ar identifikatoru pi_user eksistē ieraksts ar tabulas nosaukumu pi_table:

- Jā atjauno meklēšanas parametrus, ja tie nesakrīt ar tabulā jau esošajiem;
- Nē pievieno jaunos parametrus (skat. tabulā 2.12.).

Izvade

Lietotāja meklēšanas parametri konkrētajai tabulai mainīgajā **po_data** ar tipu *clob*.

2.14 . tabula

Pēdējo meklēšanas parametru atrašana (procedūra find_settings)

Mērķis				
Atrast lietotāja pēdējos saglabātos meklēšanas parametrus konkrētam objekta tipam.				
Ievade				
Lauka nosaukums	Datu tips	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>	
pi_data	clob	+	Meklēšanas parametri	
pi_user	number	+	Lietotāja identifikators	
pi_apl	number	+	Lietotnes identifikators	
pi_raj	number	+	Pilsētas vai novada identifikators	
Apstrāde				

No *pi_data* iegūst tabulas nosaukumu un tabulā DCB_USER_SETTINGS atrod, kuri meklēšanas parametri atbilst konkrētajam lietotājam un tabulai. Ja nekas netiek atrasts, tas nozīmē, ka lietotājs šādam objekta tipam formu ir atvēris pirmo reizi, līdz ar to tiek atrasta un atgriezta standarta konfigurācija šai tabulai.

Izvade

Lietotāja pēdējie saglabātie meklēšanas parametri vai standarta konfigurācija ar datu tipu *clob*.

2.15. tabula

Tabulai atbilstošās konfigurācijas atrašana (procedūra get_columns)

Mērķis

Atrast tabulai atbilstošo standarta konfigurāciju no tabulas DATA_CHANGES_BROWSER datu lauku attēlošanai datu izmaiņu pārlūkošanas formā.

Ievade			
Lauka nosaukums	<u>Datu tips</u>	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>
pi_data	clob	+	Lietotāja meklēšanas parametri
pi_user	number	+	Lietotāja identifikators
pi_apl	number	+	Lietotnes identifikators
pi_raj	number	+	Pilsētas vai novada identifikators

Apstrāde

No saņemtajiem meklēšanas parametriem iegūst tabulas nosaukumu un atgriež atbilstošās tabulas standarta konfigurāciju.

Izvade

Konkrētās tabulas standarta konfigurācija mainīgajā **po_data** ar tipu *clob*.

2.6.2.3. Pakotne DATA CHANGES BROWSER CONF PCK

DATA_CHANGES_BROWSER_CONF_PCK pakotne ir paredzēta daļēji automātiskai tabulu konfigurāciju ģenerēšanai. Pakotnē ir funkcijas un procedūras, kas sasaista pamattabulu un izmaiņu tabulu kolonnas, tādā veidā ģenerējot konfigurācijas masīva "Columns" objektus. Obligātie konfigurācijas objekti tiek aizpildīti automātiski, bet neobligāto objektu ģenerēšana ir daļēji automātiska. Tāpēc pirms ievietošanas DATA_CHANGES_BROWSER tabulā konfigurācija ir jāpārskata un jāpievieno vai jārediģē vajadzīgie lauki. Pakotnes funkcijas *generate* aprakstu skatīt tabulā 2.16.

Standarta konfigurācijas ģenerēšana (funkcija generate)

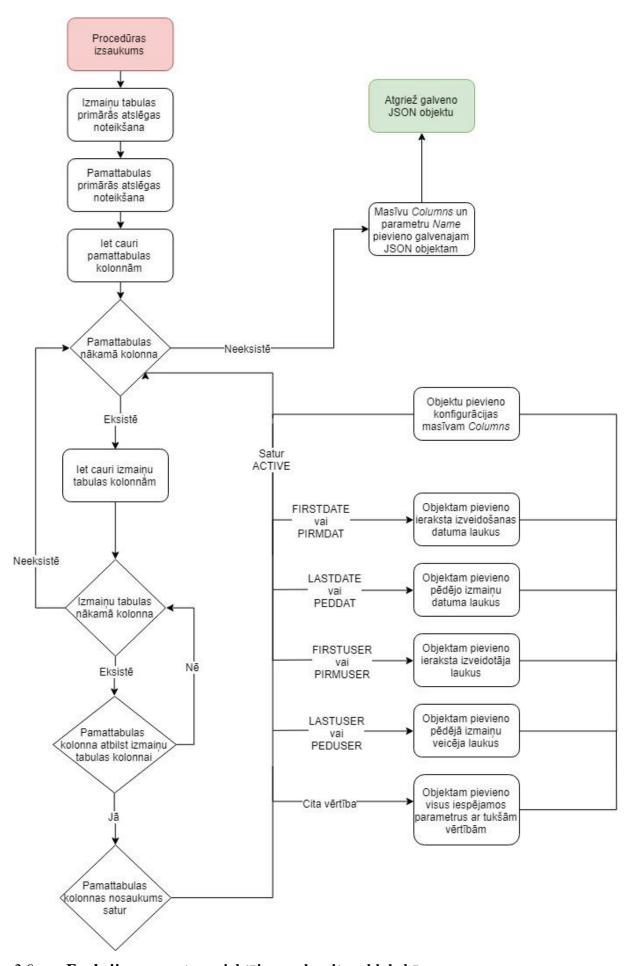
Mērķis	Mērķis				
Ģenerēt tabulas standarta konfigurāciju.					
Ievade	Ievade				
<u>Lauka nosaukums</u>	<u>Datu tips</u>	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>		
pi_table	varchar2	+	Tabulas nosaukums		
A = 1 -					

Apstrāde

Vispirms tiek atrastas pamattabulas un izmaiņu tabulas primārās atslēgas. Pēc tam katrai pamattabulas kolonnai tiek piemeklēta atbilstošā izmaiņu tabulas kolonna, kā arī atpazīti un pievienoti jau aizpildīti obligātie lauki. Neobligātajiem laukiem aizpildītas tikai "MainColumn", "BuColumn" un "DataType" vērtības, pārējās pievienotas, bet atstātas tukšas. Algoritma projektējuma shēmu skat. att. 2.9. (ar sarkanu krāsu atzīmēts procedūras izsaukums jeb algoritma sākums, bet ar zaļu krāsu – procedūras iznākums).

Izvade

JSON objekts ar tabulas *pi_table* konfigurāciju mainīgajā *result* ar tipu *clob*.

2.9. att. Funkcijas generate projektējuma algoritma blokshēma

2.6.2.4. Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_CONST_PCK

Pakotne DATA CHANGES BROWSER CONST PCK paredzēta konstanšu glabāšanai. Tajā atrodas vairākiem datu tipiem (varchar2, number, date, timestamp) atbilstošas konstantes, kas nepieciešamas dinamiskā vaicājuma veidošanas procesā. Šīs konstantes tiek iznestas ārpus pakotnes, kurā tās tiks izmantotas, lai pakotne nekļūtu sesijas jūtīga.

2.6.2.5.Forma frmDataChangesBrowser

Forma frmDataChangesBrowser ir Microsoft Visual Basic 6 izstrādes vides forma, kas paredzēta datu bāzes procedūru izsaukšanai, saņemto datu apstrādei, kārtošanai un attēlošanai. Formas funkcijas un procedūras skatīt tabulās 2.17., 2.18., 2.19., 2.20., 2.21., 2.22., 2.23., 2.24., 2.25., 2.26., 2.27., 2.28.

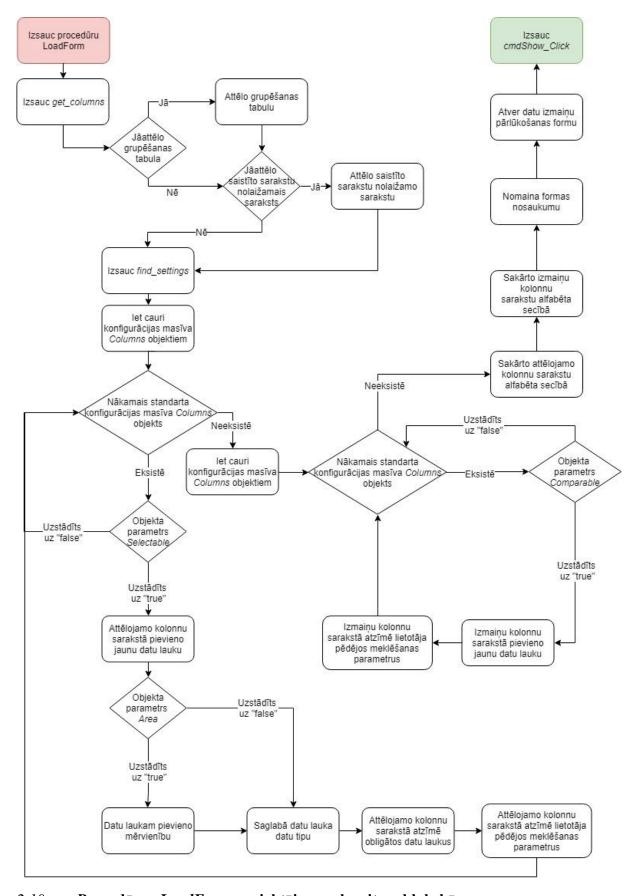
2.17. tabula

Datu izmaiņu pārlūkošanas formas atvēršana (procedūra LoadForm)

Mērķis	Mērķis				
Atvērt formu un parādīt datu laukus, kurus iespējams attēlot un kuru izmaiņas pārlūkot.					
Ievade					
Lauka nosaukums	Datu tips	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>		
p_id	string	+	Objekta identifikators		
tabl	string	+	Objekta tabulas nosaukums jeb tips		
show	boolean	+	Vai rādīt datus uzreiz pēc formas atvēršanas		
			("true" $-j\bar{a}$, "false" $-n\bar{e}$)		
caption	string	+	Objektu identificējoši dati		
Anstrāde					

Apstrade

Izsauc funkcijas get_columns (skat. tabulu 2.15.) un find_settings (skat. tabulu 2.14.). Pievieno formas nosaukumam objektu identificējošos datus (caption), aizpilda attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstus, attēlojot tajos lietotāja pēdējos meklēšanas parametrus un, ja parametrs show ir uzstādīts uz "true", izsauc procedūru cmdShowClick (skat. tabulu 2.19.), lai attēlotu datu izmaiņu vēsturi. Algoritma projektējuma shēmu skatīt att 2.10. (ar sarkanu krāsu atzīmēts procedūras izsaukums, ar zaļu krāsu – procedūras beigas).

2.10. att. Procedūras LoadForm projektējuma algoritma blokshēma

Datu izmaiņu vēstures tabulas aizpildīšana (procedūra FillGrid)

Mērķis				
Aizpildīt datu izmaiņu vēstures tabulu ar paredzētajiem datiem.				
Ievaddati	Ievaddati			
<u>Lauka nosaukums</u>	Datu tips	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>	
g_mekl_param	Object	+	Lietotāja meklēšanas parametri	
selectedCols Object + Standarta konfigurācija				
Apstrāde				
Izsauc datu bāzes procedūru <i>aet. data</i> (skat. nodaļu 2.6.2.1) un aiznilda datu izmainu vēstures				

Izsauc datu bāzes procedūru *get_data* (skat. nodaļu 2.6.2.1) un aizpilda datu izmaiņu vēstures tabulu *tdbResult*(0) (ar datu tipu *TDBGrid*) ar saņemtajiem datiem.

2.19. tabula

Kolonnu parādīšana tabulā (procedūra cmdShow Click)

Kolonilu paradisana tabula (procedura emusilow_enek)
Mērķis

Parādīt lietotāja meklēšanas parametros atzīmētās attēlojamās kolonnas tabulā un saglabāt meklēšanas parametrus.

Ievaddati		
<u>Lauka nosaukums</u>	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>
g_mekl_param	+	Meklēšanas parametri
Apstrāde		

Pārbauda, vai attēlojamo kolonnu sarakstā atzīmēts vismaz viens datu lauks:

- Jā balstoties uz meklēšanas parametriem, datu izmaiņu vēstures tabulai tdbResult(0) pievieno jaunas kolonnas (tādā secībā, kādā tās atrodas konfigurācijā) un, izmantojot moduli modJSON (sakt. 2.6.2.7), ģenerē lietotāja meklēšanas parametru konfigurāciju. Pēc tam izsauc meklēšanas parametru saglabāšanas procedūru update_settings (skat. tabulu 2.13. tabula).
- Pārbauda, vai formā paredzēts attēlot grupēšanas tabulu:
 - Jā meklēšanas parametru konfigurācijai pievieno grupēšanas tabulas informāciju, pēc tam izsauc procedūru *FillGrid* (skat. tabulu 2.18.);
 - Nē izsauc procedūru *FillGrid* (skat. 2.18.);
- Nē P1 (sistēmas paziņojumus skatīt PPS nodaļā 1.3.2.).

Formas izmēra maiņa (procedūra Form_Resize)

Mērķis

Atverot datu izmaiņu pārlūkošanas formu vai mainot tās izmērus, atbilstoši pielāgot arī formā esošo pogu, sarakstu, tabulu novietojumu un izmērus, pēc nepieciešamības nodrošināt formas papildus sastāvdaļu (grupēšanas tabula, saistīto sarakstu nolaižamais saraksts) parādīšanos formā.

Apstrāde

Attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstu augstumu maina līdz ar formas augstumu, platumu atstājot nemainīgu. Datu izmaiņu vēstures un grupēšanas tabulu augstumu un platumu maina līdz ar formas augstumu un platumu. Pogas maina savu novietojumu relatīvi pret lauku izmēru. Atbilstoši tabulas standarta konfigurācijai, tiek parādītas vai noņemtas papildus formas sastāvdaļas (grupēšanas tabula, saistīto sarakstu nolaižamais saraksts).

2.21. tabula

Visu parametru atzīmēšana attēlojamo kolonnu sarakstā (procedūra chckAllCols Click)

Mērķis

Atzīmēt visus parametrus attēlojamo kolonnu sarakstā.

Apstrāde

Tiek atzīmētas visas izvēles rūtinas attēlojamo kolonnu sarakstā.

2.22. *tabula*

Visu parametru atzīmēšana izmaiņu kolonnu sarakstā (procedūra chckAllChanges Click)

Mērķis

Atzīmēt visus parametrus izmaiņu kolonnu sarakstā.

Apstrāde

Tiek atzīmētas visas izvēles rūtiņas izmaiņu kolonnu sarakstā, kā arī tiek pārbaudīts, vai datu lauks ar šādu vērtību ir atzīmēts attēlojamo kolonnu sarakstā:

- Jā atzīme pie izvēles rūtiņas tiek saglabāta;
- Nē izvēles rūtina tiek atzīmēta.

Visu parametru atzīmju noņemšana attēlojamo kolonnu sarakstā (procedūra chckNoneCols_Click)

Mērķis

Noņemt visas atzīmes no parametriem attēlojamo kolonnu sarakstā.

Apstrāde

Tiek pārbaudīts, vai datu lauks ar šādu vērtību jau ir ticis atzīmēts izmaiņu kolonnu sarakstā:

- Jā atzīme pie izvēles rūtiņas tiek saglabāta;
- Nē atzīme no izvēles rūtiņas tiek noņemta.

Atzīmes izvēles rūtiņās tiek atstātas arī obligātajiem datu laukiem (obligātos datu laukus skat. 1.pielikumā).

2.24. tabula

Visu parametru atzīmju noņemšana izmaiņu kolonnu sarakstā (procedūra chckNoneCols_Click)

Mērķis

Noņemt visas atzīmes no parametriem izmaiņu kolonnu sarakstā.

Apstrāde

Tiek noņemtas visas atzīmes no izvēles rūtiņām izmaiņu kolonnu sarakstā.

2.25. tabula

Datu izmaiņu vēstures parādīšana lietotnē Microsoft Excel (procedūra CmdPrint_Click)

Mērķis

Parādīt datu izmaiņu vēsturi lietotnē Microsoft Excel.

Apstrāde

Tiek izsaukta NINO projekta moduļa *NeNi_I_INFOABI* funkcija *ExportToExcel*, kam kā ieejas parametri tiek padoti: datu izmaiņu vēstures tabula *tdbResult(0)* (skat. tabulu 2.18.), pati forma *frmDataChangesBrowser*, kā arī masīvs, kas glabā datu izmaiņu vēstures tabulas *tdbResult(0)* kolonnu datu tipu identifikatorus, lai lietotnē Microsoft Excel šūnās tiktu noteikts pareizais datu tips.

2.26. tabula

Formas aizvēršana (procedūra beigt_Click)

Mērķis

Aizvērt datu izmaiņu pārlūkošanas formu.

Apstrāde

Datu izmaiņu pārlūkošanas forma tiek aizvērta.

2.27. *tabula*

Grupēšanas tabulas aizpildīšana (procedūra fillAdditionalGrid)

Mērķis			
Aizpildīt grupēšanas tabulu ar datiem.			
Ievaddati			
Lauka nosaukums	<u>Obligāts</u>	<u>Apraksts</u>	
Table	+	Objekta tips	
Apstrāde			
Izsauc datu bāzes procedūru get_additional_data (skat. tabulu 2.11.) un aizpilda tabulas			
tdbResult(1) kolonnas ar atlasītajiem d	atiem.		

2.28. *tabula*

Datu izmaiņu pārlūkošanas formas atvēršana saistītajam sarakstam (procedūra cmdShowSaist_Click)

Mērķis
Atvērt datu izmaiņu pārlūkošanas formu saistītā saraksta objektam.
Apstrāde
Tiek izsaukta moduļa NeNi_A_modLabaPuse procedūra LoadDataChanges (skat. tabulu
2.29.), esošā objekta tipa vietā padodot saistītā saraksta objekta tipu.

2.6.2.6. Izmaiņas NINO vienumos

Lai nodrošinātu datu izmaiņu vēstures formas atvēršanu no saraksta formas, jāveic izmaiņas *frmSaraksti* formā. Formas procedūrai *tlbDok_ButtonClick* pie Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa atvēršanas pogas (līdz šim - poga, kas nodrošināja iepriekšējā datu izmaiņu pārlūkošanas risinājuma atvēršanu) jāpievieno papildus nosacījumi – ja sarakstā esošā objekta tips ir *parceles, tasks, atv_reg* vai *personas_nod*, tiek izsaukta moduļa *NeNi_A_modLabaPuse* procedūra *LoadDataChanges* (skat. tabulu 2.29) ar visiem funkcijai *LoadForm* (skat. tabulu 2.17.) nepieciešamajiem ieejas parametriem. Darba procesu/uzdevumu un atveiglojumu reģistra sarakstos datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa formas atvēršanas poga jāiespējo.

Procedūra LoadDataChanges

Mērķis

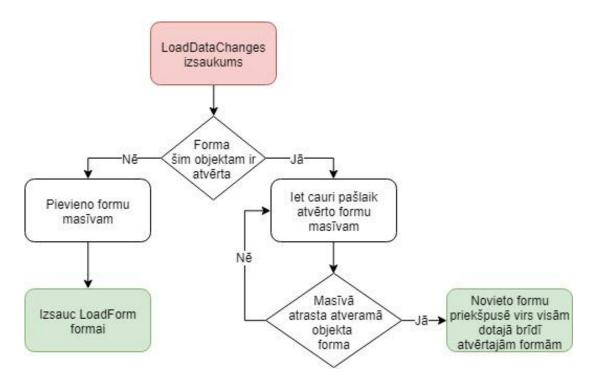
Nodrošināt iespēju atvērt vienu vai vairākas datu izmaiņu pārlūkošanas formas reizē, nodrošinot to nedublēšanos.

Ievade			
Lauka nosaukums	Datu tips	Obligāts	Apraksts
in_ID	String	+	Objekta identifikators
in_table	String	+	Objekta tabulas nosaukums jeb tips
show	Boolean	+	Vai rādīt datus uzreiz pēc formas
			atvēršanas ("True" – jā, "False" – nē)
Caption	String	+	Objektu identificējoši dati

Apstrāde

Pārbauda, vai forma konkrētajam objektam jau ir atvērta:

- Jā atrod to starp atvērtajām formām un novieto priekšpusē virs visām pārējām dotajā brīdī atvērtajām formām;
- Nē izveido jaunu formas objektu un izsauc tam procedūru *LoadForm* (skat. att. 2.11.).

2.11. att. Procedūras LoadDataChanges projektējuma algoritma blokshēma

2.6.2.7. Pastāvošo NINO risinājumu izmantošana

Lai nodrošinātu datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa funkcionalitāti, nepieciešams izmantot jau pastāvošus NINO risinājumus. Izmantojamos vienumus un to izmantošanas mērķi skatīt tabulā 2.30.

2.30. tabula

Izmantojamie pastāvošie NINO risinājumi

Pakotne/modulis	Procedūra/	Ieejas parametri	Izmantošanas
	funkcija		mērķis
	get_string	◆JSON objekts ◆JSON ceļš	Teksta virknes iegūšana no JSON objekta.
ZZJSON.JSON_EXT	get_json_list	JSON objektsJSON ceļš	Masīva iegūšana no JSON objekta.
	put	JSON objektsJSON ceļšJSON elements	Objekta pievienošanai JSON failam.
NeNi_I_INFOABI	ExportToExcel	 Formas datu izmaiņu pārlūkošanas tabula (tdbResult(0)) Masīvs, kas atsaucas uz tabulas kolonnu datu tipiem. 	Datu tabulas eksportēšana lietotnē MS Excel.
NeNi_A_modKopejais	ir_forma	• Formas atzīme (angļu val. "Tag")	Pārbaude, vai šī forma dotajā brīdī ir atvērta.
NINO_ATV	get_pers_obj	 Konta numurs Atvieglojuma identifikators Atvieglojuma tips Lietotāja identifikators Lietotnes identifikators Datums 	Ar personu saistīto objektu saraksta iegūšana (paredzēts grupēšanas tabulai datu izmaiņu pārlūkošanas formā).
	CreateJSON	Nav	Izveidot JSON objektu
	CreateJSONList	Nav	Izveidot JSON masīva objektu
modJSON	ExecuteJSONHelper	 Datu bāzes pakotnes un procedūras nosaukums Datu bāzes procedūrai nepieciešamie ieejas parametri 	Datu bāzes procedūras izsaukšana.
	ToString	•JSON objekts	JSON formāta mainīgā datu konvertācija uz datu tipu String.
NeNi_I_ModKopejais _DAO	OraProc2	Datu bāzes pakotnes un procedūras nosaukums	Datu bāzes procedūras izsaukšana.

Pakotne/modulis	Procedūra/	Ieejas parametri	Izmantošanas
	funkcija		mērķis
		 Datu bāzes procedūrai nepieciešamie ieejas parametri 	
	kluda	KļūdaFormas un funkcijas/procedūras nosaukumas	Kļūdu reģistrēšanai datu bāzes tabulā

2.7. Trasējamības tabula

Trasējamības tabulu (no PPS funkcijām uz PPA nodaļām) skatīt tabulā 2.31.

2.31. *tabula*

PPS	PPA nodaļas
Formas atvēršana (FIM01)	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5.),
	izmaiņas NINO vienumos (2.6.2.6.),
	pastāvošo NINO risinājumu izmantošana (2.6.2.7.)
Datu lauku attēlošana	Pakotne DCB_USER_SETTINGS PCK (2.6.2.2.),
(MPM01)	forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5),
	pastāvošo NINO risinājumu izmantošana (2.6.2.7.)
Datu lauku atzīmēšana (MPM02)	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5)
Visu datu lauku atzīmēšana attēlojamo kolonnu sarakstā (MPM03)	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5)
Visu atzīmju noņemšana no	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5)
datu laukiem attēlojamo	-
kolonnu sarakstā (MPM04)	
Visu datu lauku atzīmēšana	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5)
izmaiņu kolonnu sarakstā	
(MPM05)	
Visu atzīmju noņemšana no	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5)
datu laukiem izmaiņu	
kolonnu sarakstā (MPM06)	
Pēdējo lietotāja meklēšanas	Pakotne DCB_USER_SETTINGS PCK (2.6.2.2.),
parametru attēlošana	forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5.),
(MPM07)	pastāvošo NINO risinājumu izmantošana (2.6.2.7.)
Datu izmaiņu vēstures	Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_PCK (2.6.2.1.),
attēlošana uz ekrāna	Pakotne DATA_CHANGES_BROWSER_CONST_PCK
(DAM01)	(2.6.2.4.),
	forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5.),
	pastāvošo NINO risinājumu izmantošana (2.6.2.7.)
Datu izmaiņu vēstures	Forma frmDataChangesBrowser (2.6.2.5.),
attēlošana lietotnē Microsoft	izmaiņas NINO vienumos (2.6.2.6.),
Excel (DAM02)	pastāvošo NINO risinājumu izmantošana (2.6.2.7.)

3. TESTĒŠANAS DOKUMENTĀCIJA

3.1. Ievads

3.1.1. Nolūks

Testēšanas dokumentācijas nolūks ir aprakstīt datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa testēšanas gaitu, balstoties uz PPS uzstādītajām prasībām un PPA aprakstīto projektējumu, kā arī fiksēt veiktās testēšanas rezultātus. Dokuments paredzēts sistēmas izstrādātājiem.

3.1.2. Darbības sfēra

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa mērķis ir nodrošināt iespēju uzskatāmā, ērtā un individuāli pielāgojamā veidā pārlūkot dažādu NINO objektu datu lauku izmaiņu vēsturi. Modulis paredzēts visiem NINO lietotājiem, kuriem ir atbilstošās piekļuves tiesības. Izstrādājot šādu moduli, NINO objektu izmaiņas kļūst trasējamas, līdz ar to tiek paaugstināta nodokļu inspektoru darba efektivitāte, atvieglota darbinieku kontrole ar datu izmaiņu veikšanu saistītos jautājumos, kā arī samazināta nepieciešamība griezties pēc palīdzības pie NINO klientu konsultantiem ar datu izmaiņām saistītos jautājumos.

3.1.3. Definīcijas

Definīcijas un saīsinājumus skatīt nodaļā "Vārdnīca".

3.2. Saistība ar citiem dokumentiem

Testēšanas dokumentācija tika izstrādāta, balstoties uz PPS un PPA, kā arī ievērojot standartu LVS 70:1996 "Programmatūras testēšanas dokumentācija" [10].

3.3. Testēšanas plāns

Testēšanu paredzēts veikt divos līmeņos. Pirmais testēšanas līmenis ir automatizēta vienībtestēšana (skat. nodaļu 3.3.1). Izstrādātājs programmēšanas gaitā līdz ar katras jaunas funkcijas/funkcionalitātes ieviešanu izstrādā šai funkcijai atbilstošus vienībtestus, izmantojot *utPLSQL* automatizētās vienībtestēšanas ietvaru (testpiemēra programmkoda fragmentu skat. 8.pielikumā). Šie testi automātiski tiek darbināti automatizācijas platformā *Jenkins* reizi

diennaktī, bet nepieciešamības gadījumā iespējams testēšanu uzsākt arī manuāli. Lai izstrādātu vienībtestus, datu bāzē nepieciešams izveidot jaunu lietotāju, kur glabāsies vienībtestu pakotnes (paši testi jānoformē atbilstoši *utPLSQL* dokumentācijai [5]). Automatizācijas platformā *Jenkins* jāizveido jauns testēšanas vienums. Testus nepieciešams darbināt pēc katras funkcionalitātes ieviešanas. Kļūdu gadījumos tiek saņemts paziņojums uz izstrādātāja e-pastu ar saiti uz *Jenkins*, kur iespējams apskatīt radušās kļūdas aprakstu.

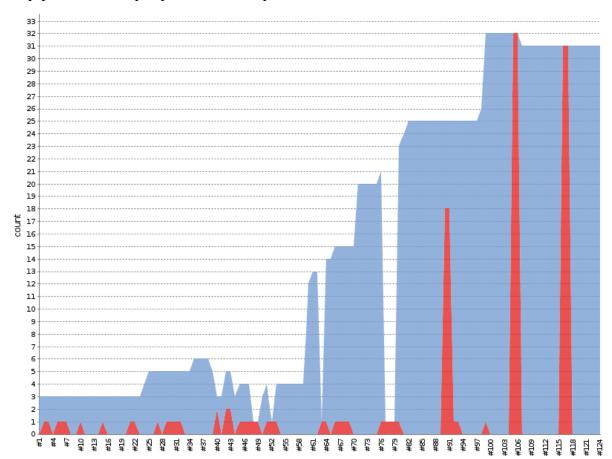
Otrais testēšanas līmenis ir PPS funkcionālā testēšana un augsta līmeņa funkcionālā testēšana. Šajos līmeņos datu izmaiņu pārlūkošanas modulis tiek testēts manuāli, ievērojot testpiemēra scenārijus. Testēšanas laikā tiek pārbaudītas visas PPS minētās funkcionālās prasības. Šo testēšanu paredzēts veikt pēc datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa programmkoda izstrādes. Testēšanas scenāriji, sagaidāmie un faktiskie rezultāti tiek pierakstīti testēšanas žurnālā. Ja radušās kļūdas, tās tiek izlabotas, labojumi reģistrēti testēšanas kļūdu apstrādes žurnālā un notiek šīs funkcijas un ar to saistīto funkciju atkārtota testēšana.

3.3.1. Automatizēta vienībtestēšana

Automatizētās vienībtestēšanas žurnāls tiek nodrošināts ar automatizācijas platformas Jenkins palīdzību. Tajā (skat. att. 3.1.) apskatāma veiktās vienībtestēšanas vēsture un iegūtie testēšanas rezultāti. Jenkins izsūta informējošu e-pastu, ja tests ir neveiksmīgs vai tas pēc neveiksmes pirmo reizi ir bijis veiksmīgs.

	Build	Time Since ↑	Status
	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #118	6 days 2 hr	back to normal
•	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #117	6 days 2 hr	broken since build #116
	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #110	11 days	stable
	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #109	11 days	stable
	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #108	12 days	stable
	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #107	12 days	back to normal
•	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #106	12 days	broken since build #105
7	Zzdats.CUKA.ZR.DataChanges.Database #101	15 days	stable

Veiktās vienībtestēšanas rezultātus iespējams apskatīt arī grafiski (att. 3.2.), kas nodrošina iespēju novērtēt vispārējo testēšanas kopskatu.

3.2. att. Automatizētās vienībtestēšanas žurnāla grafisks attēlojums automatizācijas platformā Jenkins

Tāpat Jenkins pieejams kopsavilkums par vispārējo testēšanas stāvokli (skat. att. 3.3.).

W	Description	%
ΙÔΙ	Test Result: 0 tests failing out of a total of 31 tests.	100
ζÔΙ	Build stability: No recent builds failed.	100

3.3. att. Automatizētās vienībtestēšanas kopsavilkums automatizācijas platformā Jenkins

Nepieciešamības gadījumā iespējams apskatīt konkrētu vienībtestēšanas būvējumu, kā arī apskatīt katru testu atsevišķi. Ja tests iziets neveiksmīgi, tiek parādīta informācija, kas ar to saistīta, kā arī iespējams uzstādīt rādāmo ziņojumu (skat. att. 3.4.).

Failed

datachanges.dcb_ut_pck.CheckDirectPERSONASQuery (from datachanges.dcb_ut_pck.dcb_ut_pck)

Failing for the past 2 builds (Since <u>#21</u>)

Took 4 days 3 hr.

add description

Stacktrace

```
"Incorrect selected row count directly from PERSONAS_NOD and BU_PERSONAS_NOD tables"

Actual: 0 (number) was expected to equal: 5 (number)

at "ZR_UT.DCB_UT_PCK.CHECK_DIRECT_PERSONAS_QUERY", line 154 ut.expect(a_actual => v_counter,
a_message => 'Incorrect selected row count directly from PERSONAS_NOD and BU_PERSONAS_NOD

tables').to_equal(5);

"Invalid direct query from PERSONAS_NOD and BU_PERSONAS_NOD tables"

Actual: FALSE (boolean) was expected to equal: TRUE (boolean)

at "ZR_UT.DCB_UT_PCK.CHECK_DIRECT_PERSONAS_QUERY", line 155 ut.expect(a_actual => v_valid,
a_message => 'Invalid direct query from PERSONAS_NOD and BU_PERSONAS_NOD

tables').to_equal(true);
```

3.4. att. Neizdevies vienībtests automatizācijas platformā Jenkins

Vienībtestēšanai izvēlēts manuāli pievienot ierakstus pamattabulai, rediģēt tos (kā rezultātā rodas ieraksti izmaiņu tabulā) un izsaukt datu lauku izmaiņu vēstures atlases procedūru (get_data). Procedūras atgrieztie dati tiek salīdzināti ar pievienotajiem datiem. Rezultātā iespējams noskaidrot, vai procedūras algoritms strādā korekti — pareizi sasaista izmainītos datu laukus ar laiku un lietotāju, kas tos izmainījis, kā arī attēlo datu izmaiņu vēsturi pareizā secībā. Vienībtestēšanā tiek pārbaudīta arī atsevišķu funkciju, kas nav saistīta ar manuāli pievienotajiem tabulu ierakstiem, darbība.

Automatizēto vienībtestēšanu paredzēts veikt Oracle datu bāzes funkcijām un procedūrām, jo uz tām balstās datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa galvenā funkcionalitāte.

3.4. Testēšanas žurnāls

3.4.1. PPS funkcionālā testēšana

PPS funkcionālajā testēšanā par pamatu ņemta katra PPS funkcija un no dažādiem aspektiem pārbaudīta tās izpilde programmā (skat. tabulā 3.1). Datu izmaiņu pārlūkošanas forma turpmāk apzīmēta kā "DIPF".

3.1. tabula

PPS funkcionālās testēšanas žurnāls

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezu	ıltāts
1.		Tiek nospiesta DIPF izsaukšanas poga darba procesu/uzdevumu sarakstā. DIPF šobrīd nav atvērta.	Tiek atvērta DIPF darba procesam/ uzdevumam.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
2.	FIM01	Tiek nospiesta DIPF izsaukšanas poga zemes vienību sarakstā. DIPF šobrīd nav atvērta.	Tiek atvērta DIPF zemes vienībai.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
3.	1 11/101	Tiek nospiesta DIPF izsaukšanas poga personu sarakstā. DIPF šobrīd nav atvērta.	Tiek atvērta DIPF personai.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
4.		Tiek nospiesta DIPF izsaukšanas poga ēku sarakstā.	DIPF vietā tiek atvērts līdz šim pastāvošais risinājums - forma "Izmaiņas ēkai", jo šim objekta tipam datu izmaiņu pārlūkošana nav iespējota.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezu	ıltāts
5.		Tiek nospiesta DIPF izsaukšanas poga	DIPF zemes vienībai tiek novietota	KĻŪDA	OK, 10.05.2018
		zemes vienību sarakstā. DIPF zemes	priekšpusē virs visām pārējām dotajā	(02.05.2018) –	
		vienībai jau ir atvērta un atrodas zem	brīdī atvērtajām formām.	tiek atvērta vēl	
		vairākām citām dotajā brīdī atvērtām		viena tās pašas	
		formām.		zemes vienības	
				forma.	
6.		Tiek nospiesta DIPF izsaukšanas poga	Tiek atvērta papildus vēl viena DIPF	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		zemes vienību sarakstā. Dotajā brīdī ir	zemes vienībai.		
		atvērta DIPF personai.			
7.	FIM02	DIPF tiek nospiesta poga "Beigt".	Tiek aizvērta DIPF.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
8.		Tiek atvērta DIPF zemes vienībai.	DIPF nosaukumā tiek parādīta zemes	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
			vienības adrese, kadastra numurs.		
9.		Tiek atvērta DIPF darba	DIPF nosaukumā tiek parādīts darba	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	FIM03	procesam/uzdevumam.	procesa vai uzdevuma numurs.		
10.	THVIOS	Tiek atvērta DIPF personai.	DIPF nosaukumā tiek parādīts personas	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
			vārds un uzvārds vai uzņēmuma		
			nosaukums, personas kods vai uzņēmuma		
			reģistrācijas numurs.		

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezultāts	
11.		Tiek atvērta DIPF atvieglojumam	DIPF nosaukumā tiek parādīts personas	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
			vārds, uzvārds, personas kods un		
			atvieglojuma veids.		
12.		Tiek atvērta DIPF atvieglojumam	Formas kreisajā apakšējā stūrī attēlots	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	FIM04		nolaižamais saraksts ar atvieglojuma		
			saistītajiem sarakstiem.		
13.		Tiek atvērta saistītā saraksta "Lēmums	Tiek atvērta DIPF par atvieglojumu	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	FIM05	NINO" DIPF forma	piešķiršanu.		
14.	FIMOS	Tiek atvērta saistītā saraksta "Objekti" DIPF	Tieka atvērta DIPF par atvieglojumu	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		forma	piešķiršanu objektiem.		
15.		Tiek atvērta saistītā saraksta "Objekti" DIPF	Tiek atvērta DIPF, kurā virs datu izmaiņu	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	FIM06	forma	vēstures tabulas attēlota grupēšanas		
			tabula.		
16.		Tiek atvērta DIPF zemes vienībai.	Attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
			tiek attēloti 1.pielikumā zemes vienībai		
			noteiktie datu lauki.		
17.	MPM01	Tiek atvērta DIPF darba	Attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		procesam/uzdevumam.	tiek attēloti 1.pielikumā darba		
			procesam/uzdevumam noteiktie datu		
			lauki.		

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezultāts	
18.		Tiek atvērta DIPF personai.	Attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos tiek attēloti 1.pielikumā noteiktie personai noteiktie datu lauki.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
19.	MPM02	Nospiesta jebkura tukša izvēles rūtiņa attēlojamo kolonnu sarakstā.	Nospiestā izvēles rūtiņa tiek atzīmēta.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
20.	WII WIOZ	Nospiesta izvēles rūtiņa "Spēkā no" attēlojamo kolonnu sarakstā.	Nospiestā rūtiņa paliek atzīmēta.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
21.		Nospiesta izvēles rūtiņa "Spēkā līdz" attēlojamo kolonnu sarakstā.	Nospiestā rūtiņa paliek atzīmēta.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
22.		Nospiesta izvēles rūtiņa "Izmaiņu veicējs" attēlojamo kolonnu sarakstā.	Nospiestā rūtiņa paliek atzīmēta.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
23.	MPM02	Nospiesta jebkura tukša izvēles rūtiņa izmaiņu kolonnu sarakstā.	Tiek atzīmēta nospiestā izvēles rūtiņa, kā arī izvēles rūtiņa ar tādu pašu nosaukumu attēlojamo kolonnu sarakstā.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
24.		Nospiesta jebkura atzīmēta izvēles rūtiņa izmaiņu kolonnu sarakstā.	Atzīme tiek noņemta no nospiestās izvēles rūtiņas, kā arī no izvēles rūtiņas ar tādu pašu nosaukumu attēlojamo kolonnu sarakstā.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
25.	MPM03	Nospiesta poga "Atzīmēt visus" pie attēlojamo kolonnu saraksta.	Tiek atzīmētas visas izvēles rūtiņas attēlojamo kolonnu sarakstā.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezu	ıltāts
26.		Nospiesta poga "Noņemt visus" pie	Tiek noņemtas visas atzīmes no izvēles	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		attēlojamo kolonnu saraksta. Izmaiņu	rūtiņām attēlojamo kolonnu sarakstā,		
		kolonnu sarakstā nav atzīmēta neviena	izņemot "Spēkā no", "Spēkā līdz",		
	MPM04	izvēles rūtiņa.	"Izmaiņu veicējs".		
27.	1011 1010-4	Atvērta DIPF zemes vienībai. Nospiesta	Tiek noņemtas visas atzīmes no izvēles	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		poga "Noņemt visus" pie attēlojamo	rūtiņām attēlojamo kolonnu sarakstā,		
		kolonnu saraksta. Izmaiņu kolonnu sarakstā	izņemot "Spēkā no", "Spēkā līdz",		
		atzīmēta rūtiņa "Platība".	"Izmaiņu veicējs", "Platība".		
28.	MPM05	Nospiesta poga "Atzīmēt visus" pie izmaiņu	Tiek atzīmētas visas izvēles rūtiņas	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	MPMUS	kolonnu saraksta.	izmaiņu kolonnu sarakstā.		
29.	MPM06	Nospiesta poga "Noņemt visus" pie izmaiņu	Tiek noņemta visas atzīmes no izvēles	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	WII WIOO	kolonnu saraksta.	rūtiņām izmaiņu kolonnu saraksta.		
30.		Atvērta DIPF zemes vienībai. Attēlojamo	Attēlojamo kolonnu sarakstā atzīmēti	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		kolonnu sarakstā atzīmēti lauki "Spēkā no",	lauki "Spēkā no", "Spēkā līdz", "Izmaiņu		
		"Spēkā līdz", "Izmaiņu veicējs", "Platība".	veicējs", "Platība". Izmaiņu kolonnu		
	MPM07	Izmaiņu kolonnu sarakstā atzīmēts lauks	sarakstā atzīmēts lauks "Platība".		
		"Platība". Nospiesta poga "Attēlot", pēc tam			
		poga "Beigt". Atkal tiek atvērta DIPF zemes			
		vienībai.			

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezultāts	
31.		Atvērta DIPF zemes vienībai. attēlojamo	Tiek parādīts P1.	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		kolonnu sarakstā atzīmēti lauki "Spēkā no",			
		"Spēkā līdz", "Izmaiņu veicējs", "Platība".			
		Izmaiņu kolonnu sarakstā netiek atzīmēts			
		neviens datu lauks. Nospiesta poga			
		"Attēlot".			
32.		Atvērta DIPF zemes vienībai. attēlojamo	Datu tabulā tiek attēlotas kolonnas	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		kolonnu sarakstā atzīmēti lauki "Spēkā no",	"Spēkā no", "Spēkā līdz", "Izmaiņu		
	DAMOI	"Spēkā līdz", "Izmaiņu veicējs", "Platība".	veicējs", "Platība" un izmaiņu vēsture		
	DAM01	Izmaiņu kolonnu sarakstā atzīmēts lauks	datu laukam "Platība".		
		"Platība". Nospiesta poga "Attēlot".			
33.		Atvērta DIPF atvieglojumu reģistra	Datu izmaiņu tabulā pēc katra peles	KĻŪDA	OK, 10.05.2018
		saistītajam sarakstam "Objekti". Grupēšanas	klikšķa parādās ieraksti par iezīmēto	(02.05.2018) –	
		tabulā veikti peles klikšķi uz ierakstiem.	grupēšanas tabulas ierakstu.	korekti dati	
				attēloti tikai pēc	
				diviem	
				izdarītiem	
				klikšķiem	
34.	DAM01	27. testpiemēra scenārijs ar dažādām	Datu tabulā tiek attēlotas kolonnas ar	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	DAMIUI	atzīmēto izvēles rūtiņu kombinācijām	tādiem nosaukumiem, kādi atzīmēti		

Nr.	PPS funkcija	Testpiemēra scenārijs	Sagaidāmais rezultāts	Rezultāts	
		attēlojamo un izmaiņu kolonnu sarakstos.	attēlojamo kolonnu sarakstā, un izmaiņu		
		Izmaiņu kolonnu sarakstā vienmēr jābūt	vēsture datu laukiem, kuri atzīmēti		
		atzīmētai vismaz vienai rūtiņai.	izmaiņu kolonnu sarakstā.		
35.		27.testiemēra scenārijs, pēc tam nospiesta	Tiek atvērta Microsoft Excel	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
		poga "Drukāt".	darbgrāmata, kurā parādīti objektu		
			identificējoši dati, ievadītie meklēšanas		
	DAM02		parametri un datu tabula, kurā attēlotas		
	DAMOZ		kolonnas ar tādiem nosaukumiem, kādi		
			atzīmēti attēlojamo kolonnu sarakstā, un		
			izmaiņu vēsture datu laukiem, kuri		
			atzīmēti izmaiņu kolonnu sarakstā.		

3.4.2. Augsta līmeņa funkcionālā testēšana

Augsta līmeņa funkcionālajā testēšanā par pamatu ņemti testpiemēru scenāriji, kas līdzinās reālām lietotāja darbībām datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa formā (skat. tabulā 3.2.).

3.2. tabula

Augsta līmeņa funkcionālās testēšanas žurnāls

Nr.	Testpiemēra apraksts	Testpiemēru scenāriji	Sagaidāmais rezultāts	Rezu	ıltāts
36.	Pirmo reizi atverot objekta	Tiek atvērta DIPF no lietotāja,	Tiek atvērta DIPF, kur	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	tipam atbilstošo DIPF, visi	kurš vēl ne reizi nav pārlūkojis	attēlojamo un izmaiņu kolonnu		

Nr.	Testpiemēra apraksts	Testpiemēru scenāriji	Sagaidāmais rezultāts	Rez	ultāts
	datu lauki attēlojamo un	datu lauku izmaiņu vēsturi	sarakstos attēloti nepieciešamie		
	izmaiņu kolonnu sarakstos ir	zemes vienībai.	lauki (skat. 1.pielikumā) un tie		
	atzīmēti un tiek attēlota visu		visi ir atzīmēti. Datu tabulā tiek		
	pieejamo (skat. 1.pielikumu)		attēlotas visas iespējamās		
	datu lauku izmaiņu vēsture.		kolonnas un visu iespējamo		
			datu lauku izmaiņu vēsture.		
37.	Lietotāja meklēšanas	DIPF attēlojamo kolonnu	Izmaiņu kolonnu sarakstā	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	parametros netiek saglabāti	sarakstā netiek atzīmēts	atzīmēti datu lauki, kuri bijuši		
	parametri, ja izmaiņu	neviens lauks. Nospiesta poga	atzīmēti pēdējā veiksmīgajā		
	kolonnu sarakstā nav	"Attēlot", aizvērts P1 un DIPF.	datu lauku izmaiņu vēstures		
	atzīmēts neviens datu lauks.	DIPF šim pašam objektam	pārlūkošanas reizē.		
		atvērta no jauna.			
38.	Nav iespējams noņemt	Nospiesta poga "Atzīmēt	Attēlojamo kolonnu sarakstā	KĻŪDA	OK, 10.05.2018
	atzīmi attēlojamo kolonnu	visus" izmaiņu kolonnu	paliek atzīmēti visi lauki no	(02.05.2018) –	
	sarakstā, ja tas atzīmēts	sarakstā, pēc tam nospiesta	izmaiņu kolonnu saraksta nu	tiek noņemtas	
	izmaiņu kolonnu sarakstā.	poga "Noņemt visus"	lauki "Spēkā no", "Spēkā līdz",	visas atzīmes	
		attēlojamo kolonnu sarakstā.	"Izmaiņu veicējs"	attēlojamo	
				kolonnu sarakstā.	
39.	Meklēšanas parametri tiek	Tiek atzīmēti jebkādi	Tiek atzīmētas no testpiemēra	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	saglabāti tikai līdz ar pogas	meklēšanas parametri, kas	scenārija izpildes laikā		
	"Attēlot" nospiešanu.	atšķirīgi no esošajiem un			

Nr.	Testpiemēra apraksts	Testpiemēru scenāriji	Sagaidāmais rezultāts	Rezu	ıltāts
		neizraisa P1. Nospiesta poga	atzīmētajiem datu laukiem		
		"Beigt". Pēc tam DIPF atvērta	atšķirīgas izvēles rūtiņas.		
		no jauna tam pašam objekta			
		tipam.			
40.	Uz lietotni Microsoft Excel	Tiek atvērta DIPF un nospiesta	Lietotnes Microsoft Excel	KĻŪDA	OK, 10.05.2018
	tiek eksportēti dati, kas	poga "Attēlot". Pēc tam	darbgrāmatā tiek attēloti dati	(02.05.2018) -	
	redzami datu tabulā uz	atzīmēti no esošajiem atšķirīgi	no datu tabulas uz ekrāna, kas	Microsoft Excel	
	ekrāna, nevis dati pēc	meklēšanas parametri un	iegūta pēc pogas "Attēlot"	tiek attēloti	
	meklēšanas parametru	nospiesta poga "Drukāt".	nospiešanas.	pareizie dati bet	
	atzīmēšanas.			nepareizi	
				meklēšanas	
				parametri.	
41.	Uz lietotni Microsoft Excel	DIPF attēlojamo kolonnu	Nekas nenotiek - poga ir	KĻŪDA	OK, 10.05.2018
	iespējams eksportēt tikai	sarakstā netiek atzīmēts	atspējota, jo nav datu, ko	(02.05.2018) -	
	aizpildītu datu izmaiņu	neviens lauks. Nospiesta poga	parādīt.	tiek parādīts	
	vēstures tabulu.	"Attēlot", aizvērts P1.		kļūdas	
		Nospiesta poga drukāt.		paziņojums un	
				atvērts Microsoft	
				Excel fails.	
42.	Ja ir atvērta DIPF forma	Tiek atvērta DIPF	Netiek atvērta neviena jauna	OK, 02.05.2018	OK, 10.05.2018
	atvieglojumu reģistra	atvieglojumu reģistra ierakstam	forma, bet notiek navigēšana		

Nr.	Testpiemēra apraksts	Testpiemēru scenāriji	Sagaidāmais rezultāts	Rezi	ıltāts
	ierakstam, kā arī DIPF	un tā saistītajiem sarakstiem	starp 3 dotajā brīdī atvērtajām		
	formas tā saistītajiem	("Objekti" un "Lēmums	DIPF formām.		
	sarakstiem, iespējams	NINO"). Katrā no formām ar			
	navigēt starp tām,	nolaižamā saraksta palīdzību			
	izmantojot nolaižamo	tiek atvērtas formas vēlreiz.			
	sarakstu un neviena no				
	formām netiek atvērta no				
	jauna.				

3.5. Testēšanas kļūdu apstrāde

Testēšanas kļūdu apstrādē (skat. tabulā 3.3.) aprakstīts tesptiemēra izgāšanās iemesls, kā šī kļūda izlabota, kā arī veikta atkārtota testēšana un atzīmēts rezultāts.

3.3. tabula

Testēšanas kļūdu apstrāde

Testpiemēra Nr.	Kļūdas cēlonis	Labojums	Testpiemēra izpildes rezultāts
	Formas atzīme (angļu val.	Izvēlēts vienots formas atzīmes	
5.	tag) tiek izveidots kļūdaini,	veidošanas stils arī saistīto	OK,
5.	līdz ar to procedūra	sarakstu objektiem.	10.05.2018
	ir_forma nenostrādā pareizi.		
	Tiek izmantota procedūra	Procedūras tdbResult_Click	
	tdbResult_Click, kas	vietā izmantota procedūra	
	nostrādā uz klikšķa brīdi,	tdbResult_RowColChange, kas	
33.	tātad pirms jaunā ieraksta	nostrādā uz iezīmētā ieraksta	OK,
33.	atlasīšanas, kā rezultātā tiek	maiņas brīdi, līdz ar to atlasa	10.05.2018
	atlasīta datu izmaiņu vēsture	datus par tikko iezīmēto	
	par iepriekš iezīmēto	ierakstu.	
	ierakstu.		
	Pārbaude uz attēlojamo datu	Pie pogas piespiešanas ieviesta	
38.	lauku nosaukumiem ieviesta	pārbaude uz attēlojamo datu	OK,
36.	tikai pie konkrēta datu lauka	lauku nosaukumiem.	10.05.2018
	atzīmēšanas.		
	Microsoft Excel attēlotie	Microsoft Excel attēloti	
	meklēšanas parametri iegūti	meklēšanas parametri no	
	no izmaiņu kolonnu	lietotāja meklēšanas parametru	OK,
40.	saraksta, kurš starp pogas	konfigurācijas, kuriem	10.05.2018
	"Attēlot" un "Drukāt"	parametrs "Comparable"	10.03.2016
	nospiešanu var mainīties,	uzstādīts uz "true".	
	līdz ar to tiek attēloti		

	nepareizi meklēšanas parametri		
41.	Līdz ar kļūdas paziņojuma atvēršanu, tiek nodzēsti dati no datu lauku izmaiņu vēstures tabulas, bet, tā kā Microsoft Excel datus ņem no tās, tiek parādīts kļūdas paziņojums.	Pēc kļūdas paziņojuma parādīšanas atspējota poga "Drukāt", kas vēlāk tiek iespējota tikai pēc veiksmīgas datu atlases.	OK, 10.05.2018

3.6. Testēšanas kopsavilkuma pārskats

Kopumā testēšana noritējusi veiksmīgi. Visas testēšanas laikā atrastās kļūdas izlabotas un pēc atkārtotas testēšanas vairs netiek novērotas. Apliecinājums par prasību testu noklājumu - tabulas 3.1 kolonnā "PPS funkcijas identifikators" — testēšanas žurnālā iekļautas visas PPS minētās funkcijas.

Vienībtestēšanas laikā novērotās svārstības pārsvarā pamatojamas ar izmaiņām galvenajā datu atlases vaicājumā (piemēram, datu atlases vaicājumam pievienojot vai no tā noņemot atlasāmos datu laukus). Konkrētajā gadījumā vienībtestēšana palīdzējusi izvairīties no loģikas kļūdām, kas ietekmē ierakstu secību un atlasāmo datu lauku skaitu, kā arī ievērojami uzlabojusi programmkoda kvalitāti. Ja testēšanas būvējumā visi (vai lielākā daļa) testpiemēri izrādījās neizdevušies, problēmas cēlonis bija saistīts ar kopējās sistēmas darbību.

Funkcionālā testēšana nesusi būtiskus rezultātus, izpildot augsta līmeņa testpiemērus, jo pieredzes trūkuma darbā ar NINO dēļ darba autoram bijis sarežģīti paredzēt, kā pēc vairāku soļu izpildes darbojas izstrādes vidē iebūvētās vai NINO jau realizētās procedūras.

4. PROJEKTA ORGANIZĀCIJA

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa programmprodukta izstrāde ietilpst NINO attīstības projektā, kura pasūtītāji ir Rīgas domes Finanšu departaments, bet lietotāji ir Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes darbinieki. Par programmkoda un dokumentācijas izstrādi atbildīgs darba autors, taču nepārtraukti notikušas konsultācijas arī ar pārējiem NINO izstrādes komandas dalībniekiem. Galvenokārt konsultācijas notikušas sarunu ceļā, bet dažkārt arī ar epastu starpniecību vai izmantojot ZZ Dats iekšējās saziņas rīku Mattermost. Failu apmaiņai izmantots ZZ Dats esošais failu apmaiņas serveris.

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa izstrādes gaita vadīta pēc ūdenskrituma dzīves cikla modeļa, kas nosaka darba dalīšanu pa fāzēm ar atgriezenisko saiti uz iepriekšējo fāzi. Vispirms no NINO komandas puses tika veikta sistēmanalīze un formulēta datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa galvenā funkcionalitāte. Pēc tam no darba autora puses veikta prasību apkopošana (PPS) un projektējuma izstrāde (PPA). Daļu projektējuma (augsta līmeņa datu projektējums) darba autors izstrādājis prasību apkopošanas laikā, lai iegūtu skaidrību par sistēmā izmantojamajiem datu objektiem un ar tiem saistītās funkcionalitātes ieviešanu. Pēc PPS izstrādes veikta programmatūras projektēšana, kuras laikā ar NINO komandas palīdzību noteikti galvenie principi, uz kuriem tiks balstīta datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa funkcionalitāte. Projektējums apkopots PPA dokumentā. Pēc tam autors izstrādājis programmkodu. Darba autors programmkoda izstrādes laikā veicis vienībtestēšanu un pēc izstrādes beigām — PPS funkciju un augsta līmeņa funkcionālo testēšanu. Testēšanas plāns, rezultāti un kļūdu apraksti ar labojumiem apkopoti testēšanas dokumentācijā. Programmkoda izstrādes laikā veiktās izmainas regulāri saglabātas versiju kontroles sistēmā Git.

Izstrādāto datu izmaiņu pārlūkošanas moduli paredzēts ieviest produkcijā kopā ar pārējiem 2018.gada NINO attīstības projekta papildinājumiem, kam nodošanas termiņš ir 2018.gada 30.novembris.

5. KVALITĀTES NODROŠINĀŠANA

Izstrādātā programmprodukta kvalitātes nodrošināšanai ievēroti vairāki standarti, veikta labās programmēšanas prakses izpēte un ievērošana, kā arī saņemti ieteikumi no NINO komandas darbiniekiem.

Programmprodukta dokumentācijas izstrādē ievēroti sekojoši valsts standarti programminženierijā:

- LVS 68:1996 "Programmatūras prasību specifikācijas ceļvedis" [8];
- LVS 72:1996 "Ieteicamā prakse programmatūras projektējuma aprakstīšanai" [9];
- LVS 70:1996 "Programmatūras testēšanas dokumentācija" [10].

Izstrādātā dokumentācija un ar to saistītie faili glabāti, izmantojot servisu OneDrive, kas nodrošina piekļuvi dokumentam no jebkuras ierīces, izmantojot Microsoft Office 365 kontu, kā arī automātiski veic dokumenta versionēšanu, sniedzot iespēju piekļūt un atjaunot vecākas dokumentācijas versijas. Jaunākā dokumentācijas versija regulāri saglabāta arī lokāli datorā, kā arī ZZ Dats esošajā failu apmaiņas serverī, lai nepieciešamības gadījumā dokumentu varētu apskatīt pārējie ZZ Dats darbinieki.

Kvalitatīva programmkoda izstrādei galvenokārt tika izmantotas konsultācijas ar NINO programmētājiem, lai nodrošinātu ar pastāvošo sistēmu vienotu programmēšanas stilu un sistēmas kopējās saskarnes dizaina vadlīniju ievērošanu. Lai novērstu koda dublēšanos, galvenās procedūras pēc iespējas tikai veidotas universālas, kā arī funkcionalitātes nodrošināšanai pēc nepieciešamības izmantoti jau pastāvošie komandas izstrādātie risinājumi (piemēram, JSON formāta failu veidošana un nolasīšana Oracle PL/SQL Developer un Microsoft Visual Basic izstrādes vidēs) (skat. nodaļu 2.6.2.7). Programmkods tika regulāri komentēts latviešu valodā, lai padarītu to vieglāk lasāmu, saprotamu un modificējamu. Programmkoda noformējums Microsoft Visual Basic 6 izstrādes vidē nodrošināts, izmantojot iebūvēto IntelliSense rīku, bet Oracle PL/SQL Developer - izmantojot PL/SQL Beautifier rīku. Šie rīki palīdz automātiski sakārtot programmkodu pēc labā programmēšanas stila (ievietojot nepieciešamās atstarpes, pāriešanu jaunā rindā, Microsoft Visual Basic 6 vidē uzreiz tiek signalizēts arī par daļu sintakses kļūdām), kas palīdz uzlabot koda lasāmību un novērst pārskatīšanās kļūdas. Pēc lielāku programmkoda daļu izstrādes veikta koda reorganizācija (angļu val. "code refactoring"), lai uzlabotu koda lasāmību un padarītu kodu vienkāršāku, strukturētāku. Lai izslēgtu SQL injekciju iespējamību, izmantoti saistītie mainīgie (angļu val. "bind variables"). Veikta nepieciešamā kļūdu apstrāde pēc projektā pastāvošajām kļūdu apstrādes vadlīnijām.

Programmkoda kvalitātes nodrošināšanai veikta arī vienībtestēšana, izmantojot automatizēto vienībtestēšanas ietvaru *utPLSQL* un *Jenkins* automatizācijas platformu. Par neizpildītiem testiem saņemti paziņojumi e-pastā, kas ļauj nekavējoties apzināt kļūdu rašanās iemeslus un izlabot tās. Pēc programmkoda izstrādes veikta funkcionālā testēšana. Testēšanas plāns, testēšanas žurnāls un rezultāti piefīksēti testēšanas dokumentācijā.

Informācijas izpēte par ZZ Dats programmkoda kvalitātes nodrošināšanas priekšrakstiem tika veikta arī uzņēmuma izstrādātajā vietnē "ZZ Dats vikipēdija" [2] un koplietošanas failos.

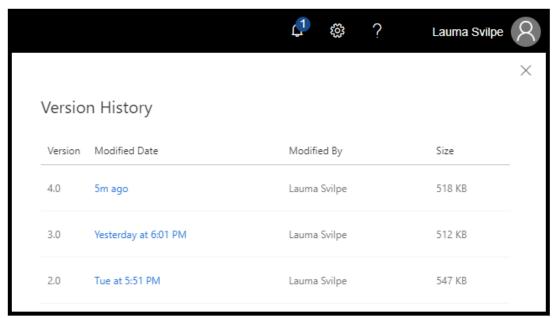
Oracle datu bāzes pakotnes pēc jaunas un strādājošas funkcionalitātes ieviešanas vai uzlabojumu veikšanas regulāri tika saglabātas versiju kontroles rīkā Git ar paskaidrojošiem komentāriem par to, kas esošajā versijā izmainīts.

Dokumentā izmantotas trasējamības tabulas, kas ļauj izsekot, kādas PPS minētās prasības ietvaros izstrādāta konkrētā programmkoda daļa.

6. KONFIGURĀCIJU PĀRVALDĪBA

6.1. Dokumentācijas konfigurāciju pārvaldība

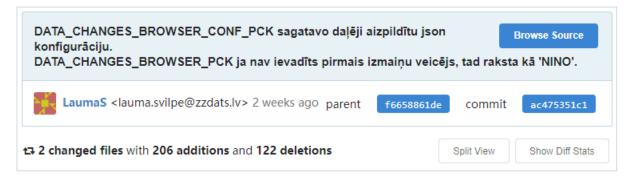
Dokumentācijas versiju kontrole tika veikta, izmantojot failu uzglabāšanas un apmaiņas servisu OneDrive, kurā regulāri saglabāts dokumentācijas teksta fails un tā uzlabojumi (jaunākā dokumentācijas versija katras dienas beigās vai pēc nepieciešamības tika augšupielādēta OneDrive servisā, taču dienas laikā veiktās izmaiņas tiek glabātas lokāli uz datora). OneDrive serviss nodrošina automātisku versionēšanu, līdz ar to iespējams apskatīt jebkuru no iepriekšējām dokumenta versijām (skat. att. 6.1.), kā arī, izmantojot Microsoft Office 365 kontu, iespējams piekļūt dokumentiem no jebkuras ierīces.

6.1. att. Dokumenta versionēšana failu uzglabāšanas un apmaiņas vietnē OneDrive

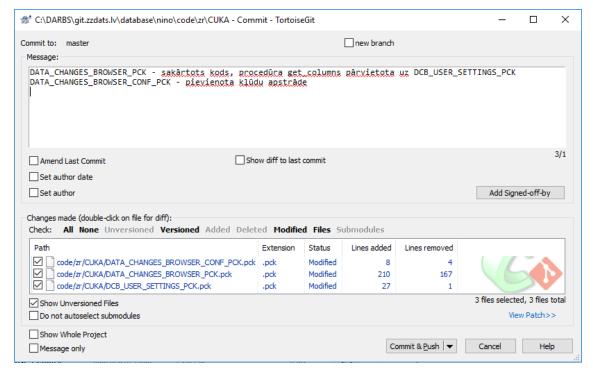
6.2. Programmkoda konfigurācijas pārvaldība

Programmkoda versionēšana tika realizēta, balstoties uz uzņēmumā un NINO projektā pastāvošajām vadlīnijām. Datu bāzes pakotnes regulāri pēc katras funkcionalitātes vai uzlabojumu veikšanas tika saglabātas versiju kontroles sistēmā *Git* projekta repozitorijā "database/nino", komentējot kā un kādas pakotnes ir izmainītas (skat. att. 6.2.).

6.2. att. Datu bāzes pakotnes saglabāšana versiju kontroles sistēmā Git

Ērtākai izmaiņu saglabāšanai un citu izstrādātāju veikto izmaiņu iegūšanai tiek izmantots rīks *TortoiseGit*. Pirms katru izmaiņu iesūtīšanas versiju kontroles sistēmā ar komandas *Pull* palīdzību tiek iegūta jaunākā programmkoda versija, pēc kā seko savu izmaiņu iesūtīšana (skat. att. 6.3.).

6.3. att. Datu bāzes pakotnes saglabāšana versiju kontroles sistēmā Git, izmantojot TortoiseGit rīku

7. DARBIETILPĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Kvalifikācijas darba ietvaros izstrādātas aptuveni 1800 programmkoda rindiņas Oracle PL/SQL Developer izstrādes vidē un aptuveni 1000 - Microsoft Visual Basic 6.0 izstrādes vidē, kas kopumā viedo 2800 programmkoda rindiņas (no tām apmēram trešdaļa — automatizētās vienībtestēšanas programmkods). Tabulā DATA_CHANGES_BROWSER izveidoti 6 ieraksti, kur JSON formāta tabulu konfigurāciju failos kopumā saglabātas aptuveni 850 konfigurācijas rindiņas.

Darbietilpības novērtējumā izmantota ekspertu metode, kurā ņemts vērā kvalifikācijas darba autora viedoklis, kā arī speciālista viedoklis no NINO izstrādātāju komandas par katras kvalifikācijas darba daļas izpildes laiku. Veicot darbietilpības novērtēšanu, ņemts vērā, ka darba autoram nav bijusi pieredze darbā ar rīkiem, tehnoloģijām un programmēšanas valodām, kas tiek izmantotas NINO programmkoda izstrādē. Pēc kvalifikācijas darba izstrādes veikts aptuvens novērtējums par reālo darba izpildes laiku. Iegūtos datus skat. tabulā 7.1. Darbietilpības novērtējums veikts stundās.

7.1. tabula Darbietilpības novērtējums

Daļas nosaukums	Darba	Speciālists	Vidējais	Patērētais
	autors	(h)	novērtējums	laiks
	(h)		(h)	(h)
Iepazīšanās ar izstrādes vidēm, rīkiem, tehnoloģijām	80	70	75	78
PPS	90	95	92,5	80
PPA	100	115	107,5	104
Datu bāzes tabulu izveidošana un JSON konfigurāciju sastādīšana	8	6	7	10
FIM01	5	4	4,5	6
FIM02	1	1	1	0,25
FIM03	3	3	3	3,5
FIM04	2	2	2	2
FIM05	4	3	3,5	8
FIM06	2	2	2	3
MPM01	7	8	7,5	10

MPM02	1	1	1	1
MPM03	1	1	1	0,25
MPM04	2	3	2,5	2
MPM05	1	1	1	0,25
MPM06	1	1	1	0,25
MPM07	10	12	11	8
DAM01	70	74	72	104
DAM02	20	18	19	32
Testēšana	40	45	42,5	40
Lietotāja saskarnes izstrāde	20	15	17,5	16
Kvalifikācijas darba pārējās nodaļas	20	25	22,5	20
Кора	488	505	496,5	528,5

Speciālista plānotais darbietilpības novērtējums (505 stundas) izrādījās tuvāks reāli patērētajam laikam, kas skaidrojams ar speciālista pieredzi darbā ar NINO izstrādi. Vairākas kvalifikācijas darba daļas tika izstrādātas ātrāk, nekā tas bija plānots, piemēram, dokumentācijas izstrāde, dažu pogu funkcionalitāte, tomēr darba galvenajai daļai – datu atlases vaicājumam - tika patērēts krietni vairāk laika. Tas skaidrojams ar līdzšinējās pieredzes trūkumu JSON konfigurāciju izmantošanā un PL/SQL dinamisko vaicājumu būvēšanā.

Kvalifikācijas darba darbietilpības vidējais plānotais novērtējums ir 496,5 stundas, bet reāli patērētais laiks — aptuveni 528,5 stundas. Nesakritība saistāma ar to, ka nav iespējams precīzi novērtēt pieredzes un zināšanu līmeni, kas būs nepieciešamas, izstrādājot darbu.

Ņemot vērā, ka viena cilvēkdiena ir vienāda ar 8 nostrādātām cilvēkstundām, cilvēkmēnešu skaitu iespējams iegūt divos veidos:

- 1 cilvēkmēnesis = 20 cilvēkdienas = 160 cilvēkstudas, ņemot vērā vidējo darba dienu skaitu kalendārajā mēnesī;
- 1 cilvēkmēnesis = 17,5 cilvēkdienas = 140 cilvēkstundas, ņemot vērā cilvēka produktivitāti, iespējamās svētku dienas, pusdienu pārtraukums, nelielus atslodzes pārtraukumus u.c. attaisnojošus iemeslus [3].

Veicot aprēķinus, iegūti sekojoši rezultāti - pirmajā gadījumā darbietilpības novērtējums vienāds ar 3,3 cilvēkmēnešiem, bet otrajā — 3,78 cilvēkmēnešiem, abos gadījumos pārsniedzot 3 cilvēkmēnešu darbietilpību. Vērtējot pēc reāli patērēto mēnešu skaita, lielāka sakritība vērojama, pieņemot, ka mēnesī ietilpināmas 17,5 cilvēkdienas, jo kvalifikācijas darba izstrāde

notikusi studiju kursā paredzētās prakses ietvaros (prakses sākuma datums - 2018.gada 29.janvāris), ievērojot noteikto darba ilgumu (40 stundas nedēļā), kā arī Latvijā noteiktās svētku dienas - brīvdienas.

REZULTĀTI

Kvalifikācijas darbā izvirzītais mērķis ir sasniegts - izstrādāts risinājums, kas atvieglotu NINO konsultantu darbu un nodrošinātu iespēju NINO lietotājiem pārlūkot sistēmā reģistrēto datu izmaiņu vēsturi, lai noskaidrotu kā, kad un kurš lietotājs ir mainījis datus. Ir izpildīti mērķa sasniegšanai pakārtotie uzdevumi — izstrādāta gan programmprodukta dokumentācija, gan strādājošs programmkods (programmkoda fragmentus skat. 5. un 6. pielikumā). Dokumentācijā iekļauti PPS, PPA un testēšanas dokumentācija, kā arī aprakstīta projekta organizācija, kvalitātes nodrošināšana, konfigurāciju pārvaldība un veikts darbietilpības novērtējums. Izstrādātais risinājums veidots pēc iespējas universāls, lai jaunu objekta tipu pievienošana izmaiņu pārlūkošanas modulim aizņemtu pēc iespējas mazāk laika un resursu.

Vadoties pēc PPS prasībām un PPA projektējuma, izstrādāta atbilstoša lietotāja saskarne (ekrānattēlus skat. 7. pielikumā).

SECINĀJUMI

Izstrādājot kvalifikācijas darbu, tika iegūta pieredze darbā ar Oracle PL/SQL Developer un Microsoft Visual Basic izstrādes vidēm, kā arī PL/SQL un Visual Basic programmēšanas valodām. Tika iegūtas zināšanas par JSON konfigurāciju failu veidošanu un to plašajiem pielietojumu veidiem.

Kvalifikācijas darba izstrādes laikā gūtas vairākas atziņas par programmprodukta izstrādes procesu:

- Programmēšanas sākumā pats galvenais ir pilnībā izprast gan prasības, gan esošā risinājuma darbību, lai nerastos situācijas, kad kāda no uzprogrammētajām daļām ir lieka vai pat negatīvi ietekmē sistēmas darbību kopumā;
- Lai arī programmēšana pārsvarā notiek individuāli katram pie savas darbstacijas, ļoti svarīga ir komunikācija starp projekta komandas dalībniekiem, lai ieklausītos citu programmētāju pieredzē, tādējādi atrodot vislabāko problēmas risinājumu;
- Programmējot vienmēr jācenšas meklēt universāli problēmas risinājumi;
- Programmprodukta dokumentācijas izstrādes laikā pieturēties pie konsekventiem darba sākumā definētiem izmantojamajiem terminiem, lai prasības vai projektējums netiktu pārprasts;
- Komentāri programmkodā ievērojami palīdz ne tikai izprast programmas darbību uzturētājam, kurš pats to nav programmējis, bet arī pašam tās izstrādātājam, pēc laika veicot kādus uzlabojumus;
- Svarīgi (it īpaši programmētājam ar nelielu darba pieredzi) ir regulāri veikt programmkoda reorganizāciju (angļu val. "*refactoring*"), lai padarītu to vieglāk lasāmu, uzlabotu ātrdarbību un pārbaudītu algoritmu efektivitāti;
- Regulāra vienībtestu izstrāde un darbināšana programmēšanas laikā palīdz izvairīties no neparedzētu kļūdu rašanās pirms tās ir būtisiki ietekmējušas sistēmas darbību kopumā.

Kopumā pēc kvalifikācijas darba izstrādes secinu, ka, no vienas puses, izstrādāt programmproduktu jau pastāvoša projekta ietvaros ir daudz sarežģītāk, nekā veidojot projektu individuāli no jauna, jo pastāvošā un stabilā projektā tiek izmantoti dažādi gatavi risinājumi, kā arī jāievēro noteiktie standarti, tāpēc, ņemot vērā, ka iepriekšējā pieredze darbā ar šo projektu un tehnoloģijām nav bijusi, ļoti daudz laika tiek pavadīts, analizējot pastāvošos risinājumus. Taču no otras puses, ir iespējams iegūt vērtīgas pieredzējušu programmētāju konsultācijas par efektīvāko risinājumu izvēli, kas nebūtu iespējams individuālā projektā.

IZMANTOTIE LITERATŪRAS AVOTI

- 1. Akadēmiskā terminu datubāze [tiešsaiste] [atsauce 09.05.2018.] Pieejams internetā: http://termini.lza.lv/term.php?
- 2. ZZ Dats vikipēdija [tiešsaiste] [atsauce 09.05.2018.] Pieejams internetā ar autentificēšanos ZZ Dats darbiniekiem: http://wiki.zzdats.lv/
- 3. Darbietilpības novērtējums [tiešsaiste] [atsauce 09.05.2018.] Pieejams internetā: http://www.finance-helpdesk.org/front/ShowArticle.aspx?ItemID=662
- 4. NINO Programmatūras prasību specifikācija pieejams tikai ZZ Dats darbiniekiem
- 5. Vienībtestēšanas ietvara utPLSQL dokumentācija [tiešsaiste] [atsauce 16.05.2018.] Pieejams internetā: http://utplsql.org/documentation/
- 6. Oracle Database 12c dokumentācija [tiešsaiste] [atsauce 16.05.2018.] Pieejams internetā: https://docs.oracle.com/database/121/index.html
- 7. Oracle PL/SQL tiešsaistes kursi [tiešsaiste] [atsauce 16.05.2018.] Pieejams internetā: https://www.pluralsight.com/
- Informācijas tehnoloģijas Standartizācijas tehniskā komiteja 1996. LVS 68:1996
 "Programmatūras prasību specifikācijas ceļvedis".
- Informācijas tehnoloģijas Standartizācijas tehniskā komiteja 1996. LVS 72:1996
 "Ieteicamā prakse programmatūras projektējuma aprakstīšanai";
- Informācijas tehnoloģijas Standartizācijas tehniskā komiteja 1996. LVS 70:1996
 "Programmatūras testēšanas dokumentācija".

PIELIKUMS

1. pielikums Informācija par datu izmaiņu pārlūkošanas modulī iekļaujamajiem datu laukiem

D 1 1 1 1 1 011' =:					
Datu lauka nosaukums	Vai iespējams pārlūkot	Obligāts			
datu lauka izmaiņas					
TASKS					
Apraksts	Jā	Nē			
Atbildīgais lietotājs	Jā	Nē			
Izmaiņu veicējs	Nē	<u>Jā</u>			
Izpildes statuss	Jā	Nē			
Spēkā no	Nē	Jā			
Spēkā līdz	Nē	Jā			
	PARCELES				
Adrese	Jā	Nē			
Izmaiņu veicējs	Nē	Jā			
Kopējā kadastrālā vērtība	Jā	Nē			
Kopējās kadastrālās vērtības valūta	Nē	Nē			
Nodokļu kadastrālā vērtība	Jā	Nē			
Nodokļu kadastrālās vērtības valūta	Nē	Nē			
Piezīmes	Jā	Nē			
Platība	Jā	Nē			
Spēkā no	Nē	Jā			
Spēkā līdz	Nē	Jā			
	SONAS_NOD				
Adrese	Jā	Nē			
Citi vārdi	Jā	Nē			
E-pasts	Jā	Nē			
Izmaiņu veicējs	Nē	Jā			
Miršanas datums	Jā	Nē			
Nosaukums	Jā	Nē			
Personas kods	Jā	Nē			
Piezīmes	Jā	Nē			
Pilsēta, pasta indekss	Jā	Nē			
Reģistrācijas numurs	Jā	Nē			
Statuss	Jā	Nē			
Spēkā no	Nē	Jā			
Spēkā līdz	Nē	Jā			
Tālrunis	Jā	Nē			
Uzvārds	Jā	Nē			
Vārds	Jā	Nē			
ATV_REG Atvieglojuma perioda beigu datums Jā Nē					
Atvieglojuma perioda sēluma datums	Jā Jā	Nē			
Atviaglajuma perioda sākuma datums					
Atvieglojuma veids	Jā	Nē Nē			
Datums, kurā ieraksts reģistrēts sistēmā	Nē	Nē			

Izmaiņu veicējs	Nē	Jā		
Lēmuma datums	Nē	Nē		
Lēmums	Jā	Nē		
NINO Atvieglojuma sākuma datums	Jā	Nē		
NINO Atvieglojuma beigu datums	Jā	Nē		
Piezīmes/Atteikuma iemesls	Jā	Nē		
Spēkā līdz	Nē	Jā		
Spēkā no	Nē	Jā		
ATV	_REG_PIEM			
Statuss	Nē	Nē		
Īpašums	Nē	Nē		
Konts	Nē	Jā		
Kopējā piešķirto atvieglojumu summa	Nē	Nē		
Taksācijas gads	Nē	Nē		
Aprēķina veikšanas datums	Nē	Jā		
Lietotājs, kas veicis aprēķinu	Nē	Jā		
ATV_REG_OBJ				
Piešķirt	Jā	Nē		
Spēkā no	Nē	Jā		
Spēkā līdz	Nē	Jā		
Izmaiņu veicējs	Nē	Jā		

Informācija par datu izmaiņu pārlūkošans modulī iekļaujamajām tabulām

Objekta tips jeb tabulas nosaukums	Objektu identificējoša informācija	Saistīto sarakstu tabulas	Pastāv grupēšanas tabula	Izmaiņu reģistrēšanas mehānisms
Tasks	Darba procesa vai	Nav	Nē	bu_trigger
	uzdevuma numurs			
Parceles	Adrese, kadastra numurs	Nav	Nē	bu_trigger
Personas_nod	Vārds Uzvārds vai nosaukums	Nav	Nē	bu_trigger
	personas kods vai reģistrācijas numurs			
Atv_reg	Vārds vai nosaukums Uzvārds	Atv_reg_piem, Atv_reg_obj	Nē	bu_trigger
	personas kods vai			
	reģistrācijas numurs			
	Atvieglojuma veids			
Atv_reg_piem	Vārds Uzvārds vai nosaukums	Atv_reg, Atv_reg_obj	Nē	table
	personas kods vai			
	reģistrācijas numurs			
	Atvieglojuma veids			
Atv_reg_obj	Vārds Uzvārds vai nosaukums	Atv_reg, Atv_reg_piem	Jā	bu_trigger
	personas kods vai			
	reģistrācijas numurs			
	Atvieglojuma veids			

Tabulas standarta konfigurācijas paraugs (tabulai ATV_REG_OBJ)

```
"Mechanism": "bu trigger",
"Name": "atvieglojumu piešķiršana objektiem",
"GridCaption": "Objekta datu izmaiņas",
"Columns": [
  {
    "MainColumn": "null",
    "BuColumn": "BUI_ID",
"Key": "BUI_ID",
    "Obligatory": "true"
  },
    "MainColumn": "aro atvrid",
    "BuColumn": "bu aro atvrid",
    "Key": "PRIMARY KEY_ID",
    "Obligatory": "true"
  },
    "MainColumn": "AROGRANT",
    "BuColumn": "BU AROGRANT",
    "Datatype": "NUMBER",
    "Key": "AROGRANT",
    "Selectable": "true",
    "Comparable": "true",
    "VisibleName": "Piešķirt",
    "obj grant": "true",
    "Optional": "true"
  },
    "MainColumn": "AROPIRMDAT",
    "BuColumn": "BU AROPIRMDAT",
    "Datatype": "DATE",
    "Key": "FIRST DATE",
    "Selectable": "false",
    "Obligatory": "true"
  },
    "MainColumn": "AROPEDDAT",
    "BuColumn": "BU AROPEDDAT",
    "Datatype": "DATE",
    "Key": "CHANGE DATE",
    "Selectable": "true",
    "VisibleName": "Spēkā no",
    "Obligatory": "true"
  },
    "Datatype": "DATE",
    "Key": "VALID TO",
    "Selectable": "true",
    "VisibleName": "Spēkā līdz",
    "Obligatory": "true"
  },
  {
```

```
"MainColumn": "AROPIRMLIET",
    "BuColumn": "BU AROPIRMLIET",
    "Datatype": "NUMBER",
    "Key": "FIRST USERID",
    "Selectable": "false",
    "Obligatory": "true"
 },
    "MainColumn": "AROPEDLIET",
    "BuColumn": "BU AROPEDLIET",
    "Datatype": "VARCHAR2",
    "Key": "CHANGE USERID",
    "Selectable": "true",
    "VisibleName": "Izmaiņu veicējs",
    "IsUser": "true",
    "Obligatory": "true"
 }
],
"RelatedObjects": [
      "TableName": "atv req",
      "VisibleName": "Atvieglojumu reģistrs"
    },
      "TableName": "atv reg piem",
      "VisibleName": "Lēmums NINO"
    }
],
"RelatedObjectsCombo": "true",
"AdditionalGrid": {
  "Visible" : "true",
  "GridCaption": "Objekti",
  "Columns": [
    {
      "Key": "OBJTYPE",
      "VisibleName": "Veids",
      "Datatype": "VARCHAR2",
      "Visible": "true",
      "Excel": "true"
    },
      "Key": "PIESKIRT",
      "VisibleName": "Piešķirt",
      "Datatype": "VARCHAR2",
      "Visible": "true"
    },
    {
      "Key": "ADRESE",
      "VisibleName": "Nosaukums/Adrese",
      "Datatype": "VARCHAR2",
"Visible": "true",
      "Excel": "true"
    },
      "Key": "KADAPZ",
      "VisibleName": "Kad.Num/Kad.Apz.",
      "Datatype": "VARCHAR2",
```

```
"Visible": "true",
             "Excel": "true"
           } ,
             "Key": "KONTS",
             "VisibleName": "Konts",
             "Datatype": "VARCHAR2",
             "AdditionalIDCol": "ARO IPKD",
             "Visible": "true",
"Excel": "true",
             "Priority": 2
           },
             "Key": "KOPAPLAT",
             "VisibleName": "Plat.kopā",
             "Datatype": "NUMBER",
             "Visible": "true"
           },
             "Key": "PLAT",
             "VisibleName": "Plat.atviegl.",
             "Datatype": "NUMBER",
             "Visible": "true"
           },
           {
             "Key": "PARCID",
             "Visible": "false",
"AdditionalIDCol": "ARO_PARCID",
             "Priority": 1
           }
         ]
       }
}
```

Uz tabulas standarta konfigurācijas balstīta dinamiski ģenerēta datu atlases vaicājuma paraugs (tabulai TASKS)

```
select null,
         when data.UTRESPONSIBLEUSER = 1 then
         else
          (select l.useruzv || ' ' || l.uservards
            from lietotaji l
            where l.userid = data.UTRESPONSIBLEUSER)
       end as UTRESPONSIBLEUSER,
       (select UTSCNAME
          from USER TASK STATUS CL
         where utscid = data.UTSOLVESTATUS) as UTSOLVESTATUS,
       data.UTDESC,
       data.CHANGE DATE,
       lead(data.change date, 1) over(order by data.change date, bui id
nulls last) as valid to,
       case
         when data.change userid = 1 or data.change userid = 0 or
              data.change userid is null then
          'NINO'
         else
          (select l.useruzv || ' ' || l.uservards
             from lietotaji l
            where l.userid = case
                    when data.change date is null then
                     data.first userid
                    else
                     data.change userid
                  end)
       end as change userid
  from (select bu.bui id,
               bu.primary_key_id,
               nvl(nvl(lag(bu.change_date, 1)
                       over(order by bu.change date, bui id nulls last),
                       bu.first date),
                   change date) as change date,
               nvl(nvl(lag(bu.change userid, 1)
                       over(order by bu.change date, bui id nulls last),
                       bu.first userid),
                   change userid) as change userid,
               bu.first userid,
               bu.first_date,
               bu.UTRESPONSIBLEUSER,
               lag(bu.UTRESPONSIBLEUSER, 1) over(order by bu.change date,
bui id nulls last) as old UTRESPONSIBLEUSER,
               bu.UTSOLVESTATUS,
               lag(bu.UTSOLVESTATUS, 1) over(order by bu.change date,
bui id nulls last) as old UTSOLVESTATUS,
               bu.UTDESC,
               lag(bu.UTDESC, 1) over(order by bu.change date, bui id nulls
last) as old UTDESC
          from (select null
                                          as BUI ID,
                                         as PRIMARY KEY ID,
                       UTRESPONSIBLEUSER as UTRESPONSIBLEUSER,
                       UTSOLVESTATUS as UTSOLVESTATUS,
                       UTDESC
                                         as UTDESC,
                       UTFIRSTDATE as FIRST_DATE, UTLASTDATE as CHANGE_DATE,
```

```
UTFIRSTUSER as FIRST_USERID,
UTLASTUSER as CHANGE_USERID
                   from tasks
                 where UTID = :1
                union all
                BU UTRESPONSIBLEUSER as UTRESPONSIBLEUSER,
                        BU_UTSOLVESTATUS as UTSOLVESTATUS,
                        BU_UTDESC as UTDESC,
BU_UTFIRSTDATE as FIRST_DATE,
BU_UTLASTDATE as CHANGE_DATE,
BU_UTLASTUSER as FIRST_USERID,
BU_UTLASTUSER as CHANGE_USERID
                   from bu_tasks
                 where bu UTID = :2) bu) data
where (nvl(data.UTRESPONSIBLEUSER, -9999999999) <>
      nvl(data.old_UTRESPONSIBLEUSER, -9999999999) or
      nvl(data.UTSOLVESTATUS, -999999999) <>
      nvl(data.old UTSOLVESTATUS, -9999999999) or
      nvl(data.UTDESC, '########") <>
      nvl(data.old_UTDESC, '########"))
order by change date desc nulls last, bui id desc nulls first
```

Programmkoda fragments no Oracle PL/SQL Developer 12 izstrādes vides

```
--galvenā procedūra (pēc noklusējuma datu atlase notiek pēc standarta konfigurācijas)
 procedure get data(pi id
                                in number,
                    pi table
                                in varchar2,
                    pio columns in out clob,
                    po data
                                out sys refcursor
                    ) as
  v main table varchar2(30);
                              --pamattabulas nosaukums
  v bu table varchar2(30); --izmainu tabulas nosaukums
            zzjson.json; --pio_columns konvertēts uz json
  v json
             varchar2(32000); --vaicājuma teksts
  v query
 begin
    --ja netiek padoti lietotāja meklēšanas parametri, izmanto standarta konfigurāciju
   if pio columns is null then
     select dcbjson
     into pio columns
     from data changes browser
     where dcbmaintable = lower(pi table);
   end if;
    --ielasa pamattabulas un izmaiņu tabulas nosaukumu, izmaiņu reģistrēšanas mehānismu
   select dcbmaintable, dcbbutable, zzjson.json ext.get string(zzjson.json(dcbjson), 'Mechanism')
     into v main table, v bu table, g mechanism
     from data changes browser
    where dcbmaintable = lower(pi table);
   v json := zzjson.json(pio columns);
    --izmaiņu reģistrēšanas mehānisms nosaka tālāko algoritmu
   case g mechanism
     when 'bu trigger' then --bu trigera mehānisms
          if v json.exist('AdditionalID') then --nepieciešams nemt vērā papildus ID, lai atlasītu datus
            v query := bu trigger mechanism(v main table, v bu table, v json);
            --dbms output.put line(v query); --datu atlases vaicājuma drukāšana
```

```
open po data for v query using in pi id, zzjson.json ext.get string(v json, 'AdditionalID'), pi id,
zzjson.json ext.get string(v json, 'AdditionalID');
          else
            v query := bu trigger mechanism(v main table, v bu table, v json);
            --dbms output.put line(v query); --datu atlases vaicājuma drukāšana
            open po data for v query using in pi id, pi id;
          end if;
     when 'table' then --mehānisms, kur izmaiņas attēlotas pašā tabulā
          v query := table mechanism(v main table, v json);
          --dbms output.put line(v query); --datu atlases vaicājuma drukāšana
          open po data for v query using in pi id;
   end case;
   pio columns := '';
 end get data;
--funkcija atlasa datus no pamattabulas un izmaiņu tabulas
  function direct table query(pi v columns list in zzjson.json list,
                            pi main table in varchar2,
                            pi bu table in varchar2,
                            return varchar2
 is
   v main table varchar2(32000); --pamattabulas vaicājums
   v bu table varchar2(32000); --izmaiņu tabulas vaicājums
   v object zzjson.json; --masīva 'Columns' objekts
   v id col varchar2(30); --primārās atslēgas kolonnas nosaukums
   v_key varchar2(30); --masīva 'Columns' objekta atslēga
   v comma varchar2(10) default ', ';
   v result query varchar2(32000);
 begin
   for i in 1 .. pi v columns list.count loop--iet cauri json masīva 'Columns' objektiem
     v object := zzjson.json(pi v columns list.get(i));
```

```
if v object.exist('MainColumn') then
        v key := zzjson.json ext.get string(v object, 'Key');
        --komats jāliek pirms visiem elementiem, izņemot pirmo
        if i <> 1 then
          v main table := v main table || v comma;
         v bu table := v bu table || v comma;
        end if;
        --kolonnas ar atbilstošajiem nosaukumiem tiek pievienotas vaicājuma tekstam
        v main table := v main table || zzjson.json ext.get string(v object, 'MainColumn') || ' as ' || v key;
       v bu table := v bu table || zzjson.json ext.get string(v object, 'BuColumn')|| ' as ' || v key;
        --saglabā identifikatora kolonnas nosaukumu
        if zzjson.json ext.get string(v object, 'Key') = 'PRIMARY KEY ID' then
          v id col := zzjson.json ext.get string(v object, 'MainColumn');
        end if;
      end if;
    end loop;
    if pi selected.exist('AdditionalID') then
       v result query := 'select ' || v main table || ' from ' || pi main table || ' where ' || v id col ||'= :1 and '||
zzjson.json ext.get string(pi selected, 'AdditionalIDCol')||' = :3'
                         || ' union all ' ||
                         'select ' || v bu table || ' from ' || pi bu table || ' where bu '||v id col || '= :2 and bu '||
zzjson.json ext.get string(pi selected, 'AdditionalIDCol')||' = :4";
    else
       v result query := 'select ' || v main table || ' from ' || pi main table || ' where ' || v id col ||'= :1'
                         || ' union all ' ||
                         'select ' || v bu table || ' from ' || pi bu table || ' where bu '||v id col || '= :2';
    end if;
     --atgriež vaicājuma tekstu
    return v result query;
  end direct table query;
--vaicājuma sastādīšana, balstoties uz bu trigger mehānismu
  function bu trigger mechanism (pi main table in varchar2, --pamattabulas nosaukums
```

```
pi bu table in varchar2, --izmaiņu tabulas nosaukums
                                pi selected in zzjson.json)
 return varchar2--lietotāja atzīmētie meklēšanas parametri
 is
 v columns list zzjson.json list;
 v direct table query varchar2(32000);
 v changes query varchar2(32000);
 v selected columns varchar2(32000);
 v where statement varchar2(32000);
 v order varchar2(100) default 'order by change_date desc nulls last, bui_id desc nulls first'; --datus kārto pēc
izmaiņu veikšanas dilstošā secībā, pēc tam pēc izmaiņu tabulas identifikatora dilstošā secībā
 begin
   if pi selected.exist('Columns') then
      v columns list := zzjson.json ext.get json list(pi selected, 'Columns');
      --katra funkcija atgriež kādu no dinamiskā vaicājuma daļām
     v direct table query := direct table query (v columns list, pi main table, pi bu table, pi selected);
     v changes query := changes query
                                                 (v columns list);
     v selected columns := selected columns
                                                 (v columns list, pi selected);
                                                (v columns list);
     v where statement := where statement
    end if;
    return v selected columns || ' from ' || '(' || v changes query || ' from ' || '(' || v direct table query || ') bu )
data' || v where statement || v order;
 end bu trigger mechanism;
```

Programmkoda fragments no Microsoft Visual Basic 6 izstrādes vides

```
' Procedure : fillGrid
' Author : LaumaS
' Date : 09.03.2018
' Purpose : Aizpilda tdbResult(0) grid ar datu lauku izmaiņu vēsturi
Private Sub FillGrid(selectedCols As Object)
   Dim Data As Object 'atlasīto izmaiņu datu objekts
          As Integer 'skaitītājs
   Dim i
   Dim GridArray As New XArrayDB 'grida masīvs
On Error GoTo ErrH
       'galvenā datu atlases vaicājuma izpilde datu bāzē
       If Not OraProc2("data changes browser pck.get data",
                       "pi id", ID, \overline{1},
                       "pi table", g table, 1,
                      "pio columns", modJSON. ToString(g mekl param), 1,
                       "po data", Data, 2) Then
           Exit Sub
       End If
       'atlasīto ierakstu skaits
       g result count = 0
       While Not Data.EOF
           g result count = g result count + 1
           Data.MoveNext
       Wend
       Data.MoveFirst
       GridArray.ReDim 1, g result count, 1, tdbResult(0).Columns.Count
       'Atlasīto vērtību ielasīšana masīvā GridArray
```

```
For i = 1 To q result count
           For j = 1 To tdbResult(0).Columns.Count
               GridArray(i, j) = Data.Fields(selectedCols(j).Item("Key")).Value
           Next
           Data MoveNext
        Next
        'grida tdbResult(0) pielāgošana vērtību attēlošanai tajā
        tdbResult(0).Array = GridArray
        tdbResult(0).Rebind
        tdbResult(0).Refresh
        tdbResult(0).Bookmark = Null
        tdbResult(0).MarqueeStyle = dbgHighlightRow
   Exit Sub
ErrH:
    'Pazin ""
   kluda Err, "frmDataChangesBrowser.fillGrid"
   Exit Sub
   Resume
End Sub
' Procedure : LoadForm
' Author : LaumaS
' Date : 12.03.2018
' Purpose : Ielādē formu un sarakstus ar kolonnu, kuras iespējams attēlot un kuru izmaiņas atlasīt,
nosaukumiem.
Public Sub LoadForm(pi id As String, pi table As String, pi show As Boolean, pi caption As String)
    'Dim strTag As String
                              'formas tags
   Dim selectedCols As Object 'lietotāja pēdējie iestatījumi
                                 'listview rinda
   Dim LI As ListItem
   Dim j As Integer
                                  'skaitītājs
 On Error GoTo ErrH
'-----globālo mainīgo aizpildīšana-----
```

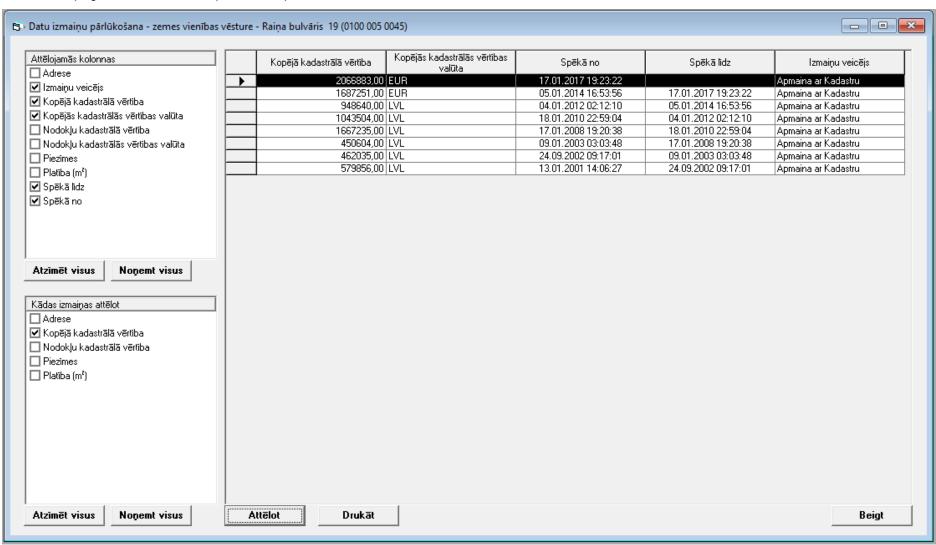
```
g form caption = pi caption
g table = pi table
ID = pi id
Set g mekl param = modJSON.CreateJson()
g mekl param.Add "Table", g table
'standarta json konfigurācijas saņemšana
If modJSON.ExecuteJsonHelper("dcb user settings pck.get columns", g mekl param, g conf) = False Then
End If
Me.ZOrder
Me.show
Me.WindowState = vbNormal
Me.Caption = "Datu izmaiņu pārlūks - " & g conf("Name") & " - " & g form caption
Me.Tag = Me.Name & pi table & pi id
Call ClearGrid(0)
Call ClearGrid(1)
selectColumns.ListItems.Clear
selectChanges.ListItems.Clear
'ja jāattēlo papildus grids
If g conf("AdditionalGrid").Item("Visible") = True Then
    Call fillAdditionalGrid
End If
'aizpilda combobox ar saistīto sarakstu nosaukumiem
For Each jsonItem In g conf("RelatedObjects")
    comboSaist.AddItem jsonItem.Item("VisibleName")
Next
saist.visible = g_conf("RelatedObjectsCombo")
```

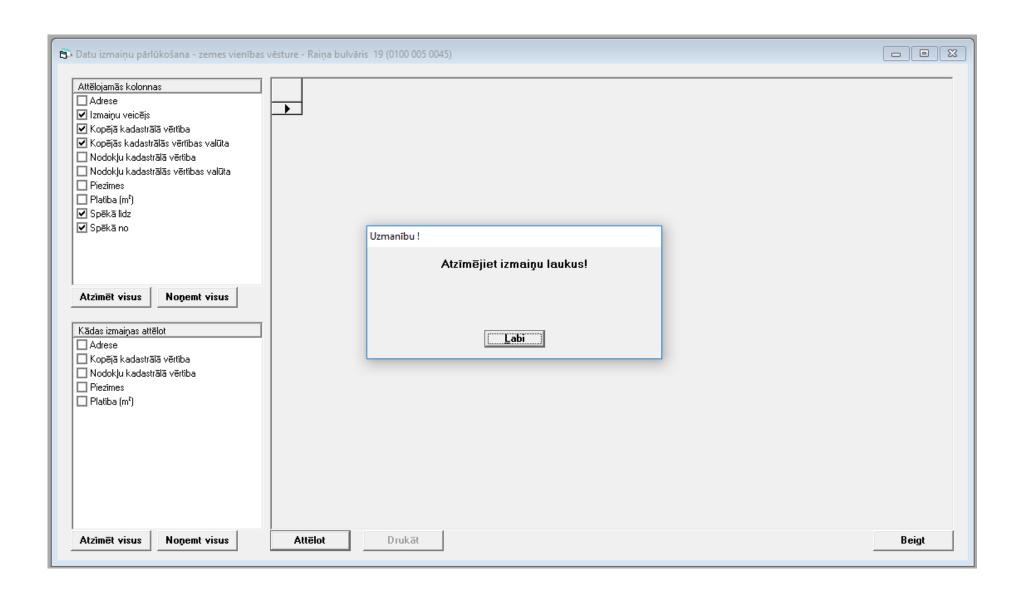
```
comboSaist.visible = g conf("RelatedObjectsCombo")
    cmdShowSaist.visible = g conf("RelatedObjectsCombo")
    'lietotāja pēdējo meklēšanas parametru saņemšana
   If modJSON.ExecuteJsonHelper("dcb user settings pck.find settings", g mekl param, selectedCols) = False
Then
        Exit Sub
    End If
   For Each jsonItem In g conf("Columns")
        'aizpilda listview ar atlasāmo kolonnu nosaukumiem (tagi norāda uz datu tipu priekš teksta sakārtojuma
gridā)
        If jsonItem.Item("Selectable") = True Then
            Set LI = selectColumns.ListItems.Add(, jsonItem.Item("Key"), jsonItem.Item("VisibleName"))
           If jsonItem.Item("Area") = "true" Then
               LI.Text = LI.Text & " (" & sar mervieniba & ")"
            End If
            'listview elementa tags ir datu tips
            'ja datu tips ir number, bet šis ir identifikatros, tad tabulā būs jāattēlo kā varchar?
           If jsonItem.Item("Datatype") = "NUMBER" And jsonItem.Item("Identificator") = "true" Then
               LI.Tag = "varchar2"
           ElseIf jsonItem.Item("Datatype") = "NUMBER" Then
               LI.Tag = "number"
            ElseIf jsonItem.Item("Datatype") = "DATE" Then
               LI.Tag = "date"
           ElseIf jsonItem.Item("Datatype") = "VARCHAR2" Then
               LI.Tag = "varchar2"
            End If
            'obligātie lauki automātiski tiek atzīmēti
           If jsonItem.Item("Obligatory") = True Then
               LI.Checked = True
```

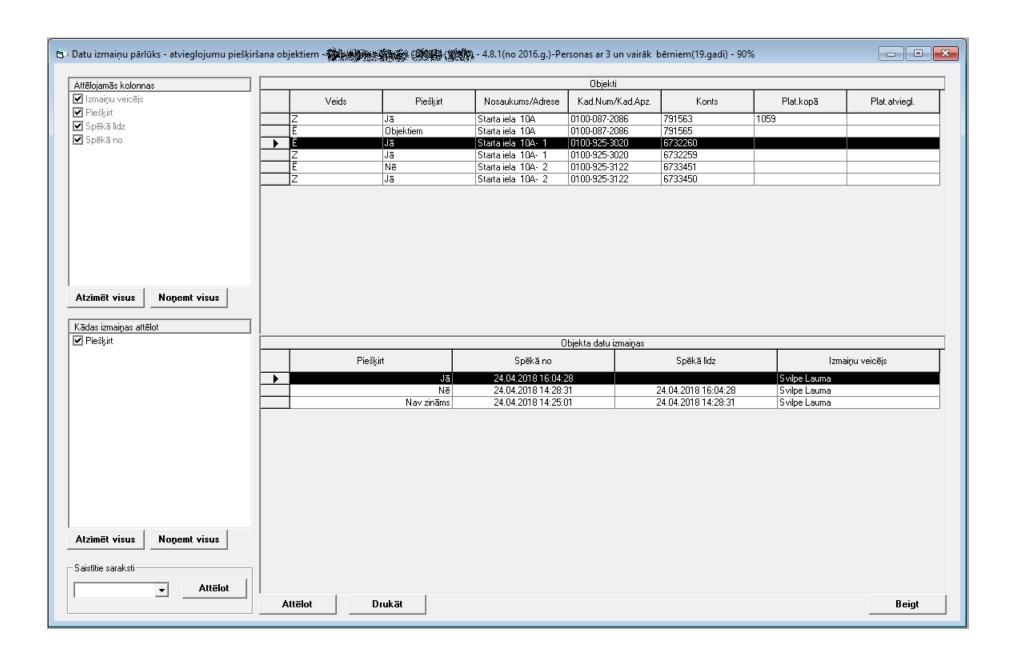
```
LI.ForeColor = \&H808080
            End If
            'attēlo pēdējos lietotāja meklēšanas parametrus attēlojamo kolonnu sarakstā
            For j = 1 To selectedCols("Columns").Count
                If selectedCols("Columns").Item(j).Item("Key") = jsonItem.Item("Key") And
selectedCols("Columns").Item(j).Item("Selectable") = "true" Then
                    LI.Checked = True
                    Exit For
                End If
            Next.
        End If
        'aizpilda izmainu kolonnu srakstu
        If jsonItem.Item("Comparable") = True Then
            Set LI = selectChanges.ListItems.Add(, jsonItem.Item("Key"), jsonItem.Item("VisibleName"))
            If jsonItem.Item("Area") = "true" Then
               LI.Text = LI.Text & " (" & sar mervieniba & ")"
            End If
            'attēlo pēdējos lietotāja meklēšanas parametrus izmaiņu kolonnu sarakstā
            For j = 1 To selectedCols("Columns").Count
                If selectedCols("Columns").Item(j).Item("Key") = jsonItem.Item("Key") And
selectedCols("Columns").Item(j).Item("Comparable") = "true" Then
                    LI.Checked = True
                    For Each columnItem In selectColumns.ListItems
                        'atzīmē nepieciešamo arī attēlojamo kolonnu sarakstā
                        If columnItem.KEY = LI.KEY Then
                            columnItem.Checked = True
                            columnItem.ForeColor = \&H808080
```

```
End If
                    Next
                End If
            Next
        End If
    Next
    selectColumns.selectedItem.selected = False
    'sarakstos datu lauki sakārtoti alfabētiskā secībā
    selectColumns.sorted = True
    selectChanges.sorted = True
    If pi show = True Then
        'izsauc datu izmaiņu vēstures tabulas aizpildīšanu
        {\tt Call \ cmdShow\_Click}
    End If
    'formas gridu nosaukumu maiņa
   tdbResult(0).Caption = g conf("GridCaption")
   If g conf("AdditionalGrid").Item("Visible") = True Then
        tdbResult(1).Caption = g conf("AdditionalGrid").Item("GridCaption")
   End If
   Exit Sub
ErrH:
   kluda Err, "frmDataChangesBrowser.LoadForm"
    Exit Sub
    Resume
End Sub
```

Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa ekrānuzņēmumi

Programmkoda fragments no automatizētās vienībtestēšanas pakotnes, izmantojot *utPLSQL*

vienībtestēšanas ietvaru

```
procedure load pers data
   person personas nod%rowtype;
   begin
      g pkd := zr.personas nod pkd sq.nextval;
     person.pkd := g pkd;
     person.pkods := '111111-11111';
     person.puzv := 'TestsUzvārds';
     person.pv := 'TestsVārds';
     person.padr := 'Testa iela 1';
     person.pstatus := 2;
      person.ppirmdat := sysdate;
      person.ppeddat := sysdate;
      person.ppirmuser := 1;
      person.ppeduser := 1;
      person.pappl := 1;
     person.papplped := 1;
      insert into personas nod values person;
      update personas nod --8.rinda
      set ptel = '123\overline{4}5678',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g pkd;
      update personas nod --7.rinda
      set ppiez = 'Testa piezīme',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g pkd;
      update personas nod --6.rinda
      set ppils = 'Rīga',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g pkd;
      update personas nod --5.rinda
      set puzv = 'TestsUzvārds2',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g pkd;
      update personas nod --4.rinda
      set pcitivardi = 'TestsCitsVārds',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g_pkd;
      update personas nod --3.rinda
      set pemails = 'tests@tests.lv',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g pkd;
      update personas nod --2.rinda
      set pv = 'TestsVārds2',
          ppeddat = sysdate
      where pkd = g_pkd;
      update personas nod --1.rinda
```

```
set pkods = '222222-22222',
          ppeddat = sysdate,
          pmirsanasdat = sysdate
      where pkd = g pkd;
      update personas nod
      set puzv_garais = '1234',
         ppeddat = sysdate
      where pkd = g pkd;
  end load_pers_data;
  --izpilda get data procedūru
  procedure load data changes (v changes in out sys refcursor, v table in
varchar2)
   is
    v columns clob default null;
   begin
      ZR.DATA CHANGES BROWSER PCK.GET DATA(pi id => g pkd,
                                           pi table => v table,
                                           pio columns => v columns,
                                           po data => v changes);
  end load data changes;
  --pārbauda personas e-pasta maiņu
  procedure check person email
   v_changes sys_refcursor;
    i number(10) default 0;
   v emails varchar2(100);
   begin
      load data changes(v changes, 'personas nod');
      loop
         fetch v changes into bui id, pkods, puzv, pv, pcitivardi, padr,
ppils, ptel, pemails, pstatus, pmirsanasdat, ppiez, change date, valid to,
change userid;
         exit when v changes%notfound;
         i := i + 1;
         case i
          when 3 then v emails := pemails;
          else null;
        end case;
      end loop;
      close v changes;
      ut.expect(a actual => v emails, a message => 'Incorrect email change
shown').to equal('tests@tests.lv');
  end check person email;
```

Kvalifikācijas darbs "Datu izmaiņu pārlūkošanas moduļa izstrāde nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēmai NINO" izstrādāts Latvijas Universitātes Datorikas fakultātē. Ar savu parakstu apliecinu, ka darbs izstrādāts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai. Rekomendēju darbu aizstāvēšanai Recenzents: M.dat. Egons Šolmanis Darbs iesniegts 28.05.2018. Kvalifikācijas darbu pārbaudījumu komisijas sekretārs: *Darja Solodovņikova* Darbs aizstāvēts kvalifikācijas darbu pārbaudījuma komisijas sēdē ____.06.2018. prot. Nr. _____

Komisijas sekretārs(-e):